

De Wiki van Hellendoorn

Resultaat van stap 2 van het project Hellendoorn 2040

Versie 5 februari 2025

Oppervlakte ca. 13.899 hectare	Ruim 36.000 inwoners
ca. 20% gemeente is natuur	ca. 15.000 huishoudens
ca. 210 ha. groen in gemeentelijk beheer	ca. 24% is 65 jaar of ouder
ca. 5-6% gemeente is bebouwde kom	1 Natura 2000 gebied/ 1 Nationaal Park
ca. 2% is bedrijventerrein	3 Natura 2000 gebieden in invloedsfeer
ca. 60% buitengebied heeft agrarische functie	ca. 13.000 bomen binnen bebouwde kom
6 buurgemeenten	Heuvelrug, rivierdal en veen
5 woonplaatsen, 9 wijken, 39 buurten	Unieke historie
5 buurtschappen	200-250 verenigingen
2 waterschappen	Verbonden bevolking (Noaberschap)

Inhoud

.....	1
De Wiki van Hellendoorn	1
1. Waarom een Wiki van Hellendoorn.....	4
De Omgevingsvisie.....	4
De Wiki van Hellendoorn	4
Sociaal en maatschappelijk domein lopen voorop bij strategische visievorming	4
De gevolgde stappen.....	5
Beleidsboekenkast Hellendoorn.....	5
4. Geschiedenis van de gemeente Hellendoorn.....	7
5. De samenleving als drijvende kracht	11
6. De ondergrond als brede basis (geomorfologie, landschap, groen, blauw en natuur).....	13
7. Ligging en bereikbaarheid	16
Ligging.....	16
Bereikbaarheid	16
8. Beschrijving van de kernen.....	17
Hellendoorn	17
Nijverdal.....	17
Daarle	17
Daarlerveen.....	18
Haarle	18
Buitengebied/Buurtschappen.....	18
9. Leefbaarometer Hellendoorn.....	19
10. Monitor Brede Welvaart 2024 (CBS)	21
11. Veranderende omstandigheden (Nederland 2040, VNG).....	24
9.1 (Inter)nationale trends (o.a. VNG Nederland 2040).....	24
9.2 Lokale ontwikkelingen	28
10. Vertrekpunten voor de Hellendoornse omgevingsvisie	30
10.1 De Global Goals (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen)	30
10.2 De nationale doelen voor het sociaal domein	30

10.3 De nationale doelen voor het maatschappelijk domein	32
10.4 Strategische doelen regionale sociaal maatschappelijke thema's.....	32
10.5 Nationale doelen fysiek domein	34
Provinciaal programma Toekomst voor het platteland.....	36
11. Lokaal beleid	40
11.1 Strategische beleidsdoelstellingen.....	40
11.2 Beleid in voorbereiding	45
11.3 'Blinde vlekken'	46
12. Vraagstukken op weg naar 2040.....	48

1. Waarom een Wiki van Hellendoorn

Onze samenleving verandert snel. We staan voor grote uitdagingen op het gebied van woningbouw, duurzaamheid, gezondheid en bereikbaarheid. Om voor de toekomst richting te geven aan deze ontwikkelingen bereidt de gemeente Hellendoorn, samen met inwoners en stakeholders, een brede omgevingsvisie voor. Die visie beschrijft Hellendoorn in 2040.

De Omgevingsvisie

In de omgevingsvisie staat straks hoe wij, inwoners, organisaties en gemeente, met elkaar op hoofdlijnen de toekomst van Hellendoorn zien. Met toekomst bedoelen de lange termijn (15 jaar). Meer specifiek beschrijven we de gewenste ontwikkelingsrichting en het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van onze leefomgeving. We kijken daarbij ook naar hoe we onze gemeente goed door kunnen geven aan toekomstige generaties.

Met leefomgeving bedoelen we ten eerste alles wat we buiten zien en ervaren. Denk aan de gebouwen, de speelplekken, de natuur, de landbouw, de wegen en de winkels. Maar de leefomgeving gaat ook over onze gezondheid en veiligheid. Over de zorg voor elkaar en de zorg voor mensen die extra hulp nodig hebben.

De Wiki van Hellendoorn

Bij het ontwikkelen van de omgevingsvisie beginnen we niet opnieuw. We baseren ons op het Hellendoorn van nu (feiten en cijfers). We kijken ook naar wat we al verwachten op weg naar 2040. Zoals belangrijke trends en ontwikkelingen die deels onze toekomst gaan bepalen. En het strategische lange termijn beleid dat er al is. Al deze informatie staat bij elkaar in deze Wiki. De Wiki kan gezien worden als een objectieve beschrijving van Hellendoorn anno 2025. Hoe we het Hellendoorn van nu beleven, brengen we bij elkaar in het Verhaal van Hellendoorn. De Wiki en het Verhaal van Hellendoorn vormen gezamenlijk de basis voor de brede omgevingsvisie.

Sociaal en maatschappelijk domein lopen voorop bij strategische visievorming

In Hellendoorn maken we een brede omgevingsvisie. Breed omdat het niet alleen gaat om de fysieke leefomgeving, maar ook om de sociale en maatschappelijke opgaven op de lange termijn. Voor het sociaal en maatschappelijk domein geldt dat daarvoor in 2023 al veel werk verzet is. Er is een integrale visie voor het sociaal en maatschappelijk domein opgesteld. Die visie is in januari 2024 vastgesteld door de gemeenteraad en vormt het strategisch kader voor het sociaal en maatschappelijk domein. Deze visie geldt als vertrekpunt voor de sociale en maatschappelijke opgaven in de brede omgevingsvisie.

Voor het fysieke domein is er nog weinig strategisch beleid. Daardoor werken we bij de voorbereiding van de omgevingsvisie met verschillende fases qua ontwikkeling. En vraagt het

fysieke domein wellicht meer duiding. Dat wordt nog versterkt door de wettelijke eisen die aan een omgevingsvisie worden gesteld. Dat zie je voor een deel ook in de Wiki terug.

De gevolgde stappen

De Wiki van Hellendoorn is in een aantal stappen tot stand gekomen.

1. Inventarisatie feiten en cijfers (hoofdstukken 2 t/m 8)

We hebben de belangrijkste feiten en cijfers op een rij gezet over het Hellendoorn van nu. Over onze geschiedenis, onze bevolking bijvoorbeeld, het grondgebruik en onze leefomgeving. De Leefbaarometer 2024 van het PBL en de monitor Brede Welvaart 2024 van het CBS hebben we gebruikt om de positionering van Hellendoorn in Nederland in beeld te brengen.

2. Analyse trends en ontwikkelingen (hoofdstuk 9)

De beleidsanalyses hebben ons een eerste inzicht gegeven in de trends en ontwikkelingen waar de gemeente de komende 15 jaar rekening mee moet houden. Deze trends en ontwikkelingen hebben we aangevuld met de bevindingen van een speciale commissie van de VNG over Nederland 2040 en getoetst aan de trends en ontwikkelingen die zogenaamde trendwatchers als bepalend voor de lange termijn benoemen.

3. Analyse nationaal, provinciaal en regionaal beleid (hoofdstuk 10)

Uit alle bij ons bekende strategische beleidsdocumenten die van invloed zijn op de toekomst van Hellendoorn hebben we de strategische beleidsdoelen gedestilleerd. Denk aan de nationale doelstellingen op het gebied van de jeugdzorg en participatie. Of de koers uit het position paper Twente 2050.

4. Inventarisatie en analyse van bestaand gemeentelijk beleid (hoofdstuk 11)

Ook in het huidige beleid van onze gemeente staan al een aantal strategische (lange termijn) doelstellingen, die hebben we vervolgens opgenomen in de Wiki.

5. Bepalen vraagstukken (hoofdstuk 12)

Tijdens de dialoogsessie raad, college, ambtenaren op 12 november 2024 hebben we met elkaar vanuit de huidige situatie gekeken naar de toekomst. We hebben geïnventariseerd wat we willen verbeteren (dromen), vasthouden (huidige kwaliteiten) en verlaten (dingen die we liever niet meenemen naar 2040). De inzichten die daaruit naar voren kwamen, zijn meegenomen bij het bepalen van de vraagstukken die we in de omgevingsvisie moeten beantwoorden.

Beleidsboekenkast Hellendoorn

Naar aanleiding van de analyse van het gemeentelijk beleid, hebben we een digitale boekenkast met alle beleidsstukken van Hellendoorn ingericht. Daarin hebben we onderscheid gemaakt in drie soorten beleid:

1. Strategisch beleid voor de lange termijn, zoals de Strategische visie voor het sociaal en maatschappelijk domein. Daarin staan de ambities over met elkaar samenhangende onderwerpen op het gebied van zorg en welzijn.
2. Beleid voor de middellange termijn. Het gaat daarbij vaak over beleid over een bepaald onderwerp en concrete doelen die we willen realiseren. Een voorbeeld is de woonvisie.
3. Uitvoeringsbeleid voor de korte termijn, zoals de spelregels voor het beheer van de openbare ruimte.

De boekenkast maakt het beleid van de gemeente voor iedereen goed vindbaar. De komende jaren zullen er nieuwe boeken worden toegevoegd (zoals de omgevingsvisie) en boeken worden verwijderd of vervangen. De boekenkast wordt in de loop van 2025 voor iedereen toegankelijk.

4. Geschiedenis van de gemeente Hellendoorn

De gemeente Hellendoorn heeft een rijke geschiedenis die teruggaat tot de vroege middeleeuwen. De geschiedenis is sterk beïnvloed door zowel agrarische, industriële als toeristische ontwikkelingen. Het agrarische verleden is nog steeds zichtbaar in de landschappen en boerderijen van de gemeente, terwijl de industriële groei van Nijverdal in de 19e en 20e eeuw heeft bijgedragen aan de economische welvaart en de verstedelijking van het gebied. Met name de afgelopen 25 jaar hebben ook toerisme en logistiek de ontwikkeling van de gemeente bepaald. De verschillende kernen in de gemeente hebben zich elk op hun eigen manier ontwikkeld, en dragen samen bij aan de verscheidenheid van de gemeente Hellendoorn.

Vroege geschiedenis en agrarisch verleden

De eerste sporen van bewoning in Hellendoorn stammen uit de vroege middeleeuwen. In die tijd was het gebied dunbevolkt en bestond het voornamelijk uit bossen en moerassen. De mensen die er woonden, waren vooral boeren die zich bezighielden met de landbouw. De vruchtbare grond maakte het geschikt voor akkerbouw en veeteelt.

Heel lang was landbouw de belangrijkste bron van inkomen voor de inwoners van Hellendoorn. Het grootste deel van de bevolking was dan ook afhankelijk van agrarisch werk, zoals het verbouwen van gewassen en het houden van vee. Het dorp Hellendoorn en de omliggende kernen bestonden voornamelijk uit verspreide boerderijen en kleine nederzettingen.

De ontwikkeling van de kernen

In de loop der tijd ontstonden verschillende kernen binnen de gemeente Hellendoorn. Elke kern heeft zijn eigen karakter en geschiedenis, maar ze zijn allemaal van belang voor de identiteit van de gemeente.

Naast de hoofdplaats Hellendoorn zelf, ontstonden er kleinere dorpen zoals Haarle en Daarle. Nijverdal is pas ontstaan met de komst van de textielindustrie. Daarvoor was er het buurtschap Noetsele, meer aan de zuidkant van de huidige bebouwde kom van Nijverdal.

Nijverdal ontstond met de komst van de textielindustrie en groeide uit tot het economisch centrum van de gemeente, terwijl Hellendoorn zelf meer een landbouwdorp bleef. Haarle, Hulslen, Daarle en Daarlerveen bleven kleine gemeenschappen, waar een deel van de inwoners ook nu nog afhankelijk is van de landbouw. Daarlerveen is pas ontstaan vanaf ongeveer 1856, en is het jongste dorp in onze gemeente.

De gemeente Hellendoorn kent verder verschillende buurtschappen. De belangrijkste buurtschappen in Hellendoorn zijn Marle, Hancate, Egede, Eelen en Rhaan. Deze buurtschappen hebben een agrarisch karakter en liggen verspreid over het landelijke gebied van de gemeente. Ze zijn cultureel en historisch waardevol voor de gemeente Hellendoorn.

Verbinding door religie

In de gemeente Hellendoorn speelde religie een grote rol bij de ontwikkeling van de verschillende dorpen en buurtschappen. Vanaf de middeleeuwen waren kerken niet alleen religieuze centra, maar ook plekken waar de gemeenschap samenkwam. Het protestantisme kreeg, vooral na de Reformatie, veel invloed en bepaalde lange tijd het sociale en politieke leven. Dorpen zoals Hellendoorn en Nijverdal groeiden rondom kerken en scholen, die vaak door religieuze organisaties werden beheerd. Christelijke waarden, zoals naastenliefde en saamhorigheid, waren belangrijk en vormden de basis voor gemeenschappelijke activiteiten, zoals hulp aan zwakkeren en gezamenlijke arbeid.

Uit deze religieuze traditie ontstond het Noaberschap, een sterk gemeenschapsgevoel waarbij burens en dorpsgenoten elkaar helpen in moeilijke tijden. Dit was en is nog steeds zichtbaar, in het bijzonder in kleine kernen, waar mensen op elkaar aangewezen waren en zijn. Noaberschap betekende bijvoorbeeld dat burens samen zorgden voor zieken, hielpen bij oogsten of meehielpen bij een begrafenis. Hoewel de invloed van religie tegenwoordig minder groot is, leeft het Noaberschap nog steeds voort in Hellendoorn. Vrijwilligersorganisaties, buurtverenigingen en gezamenlijke initiatieven laten zien dat saamhorigheid en hulpvaardigheid nog altijd diepgeworteld zijn in de gemeente.

De opkomst van de industrie in Nijverdal

Een van de meest invloedrijke momenten in de sociale geschiedenis van Hellendoorn was de opkomst van de textielindustrie, met name in de kern Nijverdal. Vanaf 1835 vestigden zich verschillende textiel fabrieken in Nijverdal, die de basis vormden voor de industrialisatie van de regio. In 1957 fuseerde ten Cate uit Almelo met de uit 1836 stammende Koninklijke Stoomweverij (KSW) uit Nijverdal. De textielindustrie trok veel arbeiders aan, voornamelijk uit omliggende landelijke gebieden. Dit leidde tot een snelle verstedelijking van Nijverdal en een verschuiving van een agrarische samenleving naar een industriële gemeenschap.

Door de groei van de textielindustrie kwamen er steeds meer fabrieken en arbeiderswoningen in Nijverdal. De industrialisatie bracht welvaart, maar ook veranderingen in het dagelijks leven van de bewoners. Er was behoefte aan nieuwe infrastructuur, zoals spoorwegen en wegen, om de producten van de fabrieken te vervoeren. In deze periode veranderde de uitstraling van het dorp, dat van een agrarische gemeenschap langzaam een industrieel dorp werd.

Agrarisch heden en veranderingen

Hoewel de industrie een grote rol speelde in de ontwikkeling van de gemeente, is het agrarische verleden van Hellendoorn nog steeds zichtbaar. Vandaag de dag zijn er nog steeds veel boerderijen in het buitengebied van de gemeente. De agrarische sector is echter wel veranderd. Boerenbedrijven zijn groter geworden, en er is meer specialisatie in bijvoorbeeld de melkveehouderij of de teelt van gewassen.

Tegelijkertijd heeft de gemeente Hellendoorn zich verder ontwikkeld naar een moderne woon- en werkomgeving, met veel inwoners die buiten de gemeente werken. De agrarische sector heeft nog steeds een belangrijke rol, maar de samenleving is bijvoorbeeld voor wat betreft (agrarisch) werk veel minder afhankelijk van de landbouw dan vroeger.

Verstedelijking en modernisering na de jaren '50

Na de Tweede Wereldoorlog kende de gemeente Hellendoorn een periode van verstedelijking en modernisering. De groei van de bevolking leidde tot de uitbreiding van de infrastructuur, de bouw van nieuwe woningen en de ontwikkeling van nieuwe wijken in Nijverdal en Hellendoorn. De agrarische economie maakte steeds meer plaats voor andere sectoren, zoals de handel, dienstverlening en de logistieke sector.

De verstedelijking veranderde de sociale structuur van de gemeente: gezinnen die oorspronkelijk afhankelijk waren van de landbouw gingen nu vaak werken in de fabrieken of in de opkomende dienstverlening. Deze periode was ook belangrijk voor de ontwikkeling van een bredere middenklasse en het versterken van de lokale identiteit, die zowel industrieel als landelijk van karakter was.

Toerisme en recreatie als sociale en economische factor (vanaf de jaren '70)

Vanaf de jaren '70 speelt toerisme een steeds belangrijkere rol in de sociale en economische ontwikkeling van de gemeente. Avonturenpark Hellendoorn, dat in 1936 was begonnen als theehuis met speeltuin, groeide uit tot een volwaardig attractiepark en werd een populaire bestemming voor gezinnen en toeristen uit de regio. Ook de natuur, het Nationale Park Sallandse Heuvelrug en andere recreatiemogelijkheden zorgen inmiddels voor een constante toestroom van toeristen, die vaak ook gebruik maken van lokale voorzieningen zoals horeca, hotels en winkels.

De focus op toerisme veranderde niet alleen de economie van de regio, maar ook de sociale dynamiek in de gemeente, doordat er nieuwe vormen van werkgelegenheid en recreatie ontstonden. Toerisme gaf de gemeenschap bovendien de kans om zichzelf buiten de regio te profileren.

De gemeenschap organiseert jaarlijks verschillende lokale festivals, markten en culturele activiteiten die de geschiedenis en tradities van Hellendoorn benadrukken. Deze evenementen versterken de sociale verbondenheid in de gemeente en vergroten de aantrekkingskracht voor zowel dagtoeristen als verblijfsrecreanten.

De opkomst van de logistieke sector

De logistieke sector speelt een belangrijke rol in de recente ontwikkeling van de gemeente Hellendoorn, vooral in de afgelopen decennia. Door de strategische ligging van de gemeente in de regio Overijssel, tussen de grote steden Zwolle, Almelo en Enschede en de gunstige ligging ten opzichte van belangrijke snelwegen zoals de A1, heeft de logistiek zich als een belangrijke economische sector ontwikkeld.

In Hellendoorn en de omliggende regio zijn er verschillende industrieterreinen en logistieke knooppunten die aantrekkelijk zijn voor logistieke bedrijven. Nijverdal, als de grotere kern van de gemeente, speelt hierbij een centrale rol, met een aantal bedrijven dat zich heeft gespecialiseerd in transport en logistiek. De aanwezigheid van deze logistieke centra draagt bij aan de werkgelegenheid in de regio en maakt de gemeente aantrekkelijk voor andere bedrijven in de sector.

Door de groei van de logistieke sector ontstaat er een zekere economische groei voor de gemeente. Dit bevordert niet alleen de werkgelegenheid, maar heeft ook effect op de lokale economie, zoals horeca, detailhandel en de woningmarkt.

De groei van de logistieke sector brengt echter uitdagingen met zich mee, zoals de toename van verkeer en vrachtvervoer. Dat kan gevolgen hebben voor de leefbaarheid in sommige gebieden.

5. De samenleving als drijvende kracht

De belangrijkste basis voor de toekomst is onze samenleving. Een samenleving die zich kenmerkt door inwoners en ondernemers die betrokken zijn bij hun gemeenschap. De onderlinge verbondenheid in de kernen is groot. De inwoners hebben Noaberschap hoog in het vaandel staan. Dat uit zich in hulp bij noodsituaties, gezamenlijke activiteiten, sociale controle, vrijwilligerswerk, burenzorg en informele netwerken.

Bruisend verenigingsleven en samenlevingskracht

Dat leidt ook tot een bruisend verenigingsleven en een sterke focus op het ondersteunen van lokale ondernemers. Vergeleken met het landelijk gemiddelde is bijvoorbeeld een hoog percentage van de inwoners lid van een sportvereniging. Maar liefst 67,3% Hellendoorn van de inwoners van de gemeente in lid. In Nederland is dat 48,6% (bron: waarstaatjegemeente.nl en NOC*NSF 2021). Bewoners verenigen zich ook op dorpsniveau met elkaar. Er zijn 8 wijkverenigingen en 5 (verenigingen voor) plaatselijk belangen. Zij behartigen ook de belangen van de gemeenschap bij de gemeente. Tenslotte is er een ruim aanbod aan voorzieningen voor mensen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. De inloopvoorzieningen als De Huiskamer en het dienstencentrum van het Leger des Heils en de diverse kringloopwinkels zijn daar voorbeelden van.

Een aantal andere cijfers die de samenlevingskracht onderschrijven:

	Hellendoorn	Nederland
Eenzaamheid*	41,6%	48,6%
Inwoners die mantelzorg verlenen*	16,6%	13,4%
Huishoudens met problematische schulden**	5,1%	8,8%

Bron: *waarstaatjegemeente 2022: **CBS 2023

Inwoners kopen vooral lokaal

Ook als het gaat om het winkelgedrag van onze inwoners, zien we een nauwe verbinding met de gemeenschap. Voor zowel dagelijkse boodschappen, recreatief winkelen als doelgerichte aankopen zijn de inwoners van de gemeente Hellendoorn sterk gebonden aan hun eigen centrum. Ze kopen dus vooral lokaal. (Koopstromenonderzoek 2022). De Nijverdalse zaterdagmarkt met 30 kramen heeft daarbij een bijzonder functie.

Ondernemers zijn verenigd

Net als de inwoners zijn ook de ondernemers in gemeente Hellendoorn goed verenigd. In elke kern is tenminste een ondernemers- en/of winkeliersvereniging actief. Ondernemers helpen elkaar en behartigen gezamenlijk hun belangen bij de gemeente en andere organisaties. Maar de ondernemersverenigingen staat ook aan de basis van veel evenementen. Zoals de Nacht van Nijverdal, de Oldtimers meeting en de winterfair. De terugkerende ijsbaan is een mooi voorbeeld van een samenwerking tussen ondernemers en inwoners. De ijsbaan kan gerealiseerd worden doordat ondernemers uit de hele gemeente sponsoren. Vrijwilligers helpen met de opbouw. Inwoners, scholen, verenigingen maken er gebruik van en het zet Nijverdal/ Hellendoorn op de kaart.

De gelukkigste gemeente van Nederland?

Volgens de Stichting Atlas voor Gemeenten is Hellendoorn op dit moment de gelukkigste gemeente van Nederland (zie bijvoorbeeld: <https://www.oost.nl/nieuws/269059/op-zoek-naar-geluk-ga-in-deventer-of-hellendoorn-wonen>). Deze uitspraak is natuurlijk niet helemaal serieus te nemen, maar het zegt wel iets over de brede welvaart die inwoners in onze gemeente ervaren (zie ook paragraaf 10: Monitor brede welvaart). Tegelijkertijd constateren we dat ook in Hellendoorn de leefbaarheid en het voorzieningenniveau op sommige plekken/in sommige kernen onder druk komen te staan.

6. De ondergrond als brede basis (geomorfologie, landschap, groen, blauw en natuur)

De ondergrond vormt een belangrijke basis voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Hellendoorn. Dat komt omdat ruimtelijke activiteiten gebruik maken van de beperkte ruimte boven en onder het maaiveld en daar eisen aan stellen. Zoals wonen, waar een draagkrachtige ondergrond voor nodig is. Of het telen van landbouwgewassen, dat om een vruchtbare bodem vraagt. De ondergrond bepaalt dus voor een deel waar welke functies plaats kunnen vinden. De bodem bewaart bovendien een deel van onze geschiedenis in de vorm van archeologische bijzonderheden en het kenmerkende landschap. Tot slot zijn de bodem en de ondergrond van groot belang voor maatschappelijke vraagstukken als drinkwatervoorziening, klimaatadaptatie, de energietransitie en biodiversiteit.

Bij het plannen en inrichten van Hellendoorn zullen we daarom steeds meer moeten kijken naar de eigenschappen en mogelijkheden van water en bodem

Geomorfologische landschappen

De gemeente Hellendoorn wordt gekenmerkt door diverse geomorfologische landschappen die het resultaat zijn van zowel natuurlijke processen als menselijk ingrijpen door de eeuwen heen. De opvallende landschapsvormen zijn:

Stuwwallen: Het meest opvallende voorbeeld is de stuwwal van de Sallandse Heuvelrug, waaronder de Hellendoornse Berg. Deze stuwwal is gevormd tijdens het Saalien, een ijstijdperiode waarin gletsjers sedimenten opstuwden tot heuvels.

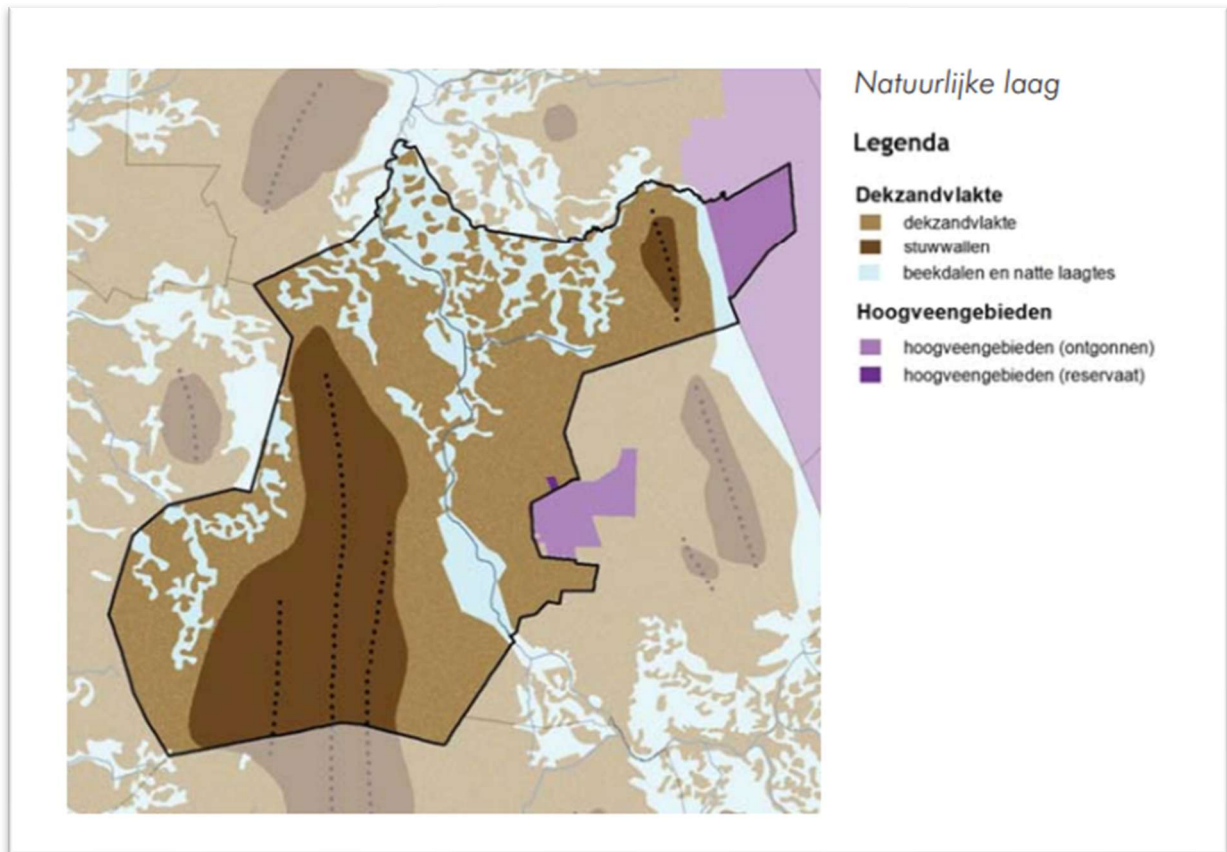
Beekdalen: Langs de rivier de Regge bevinden zich beekdalen die zijn ontstaan door erosie en sedimentatieprocessen. Deze gebieden kenmerken zich door vruchtbare gronden en zijn van oudsher in gebruik als gras- en hooilanden.

Dekzandruggen en -plateaus: Ten westen en oosten van de stuwwal liggen dekzandruggen en -plateaus, gevormd door windafzettingen in koude periodes na de ijstijden. Deze gebieden hebben een vlakker reliëf en zijn vaak in gebruik als akkerland.

(Ontgonnen) hoogveengebied: Een relatief klein deel van de gemeente bestaat uit (ontgonnen) hoogveengebied. Het veengebied in het noordoosten van de gemeente is in het verleden afgegraven en in cultuur gebracht. Dit gebied wijkt af qua landschapstype, van de rest van de gemeente.

Deze gevarieerde ondergrond- en landschapsvormen staan aan de basis van de karakteristieke en gevarieerde uitstraling van gemeente Hellendoorn.

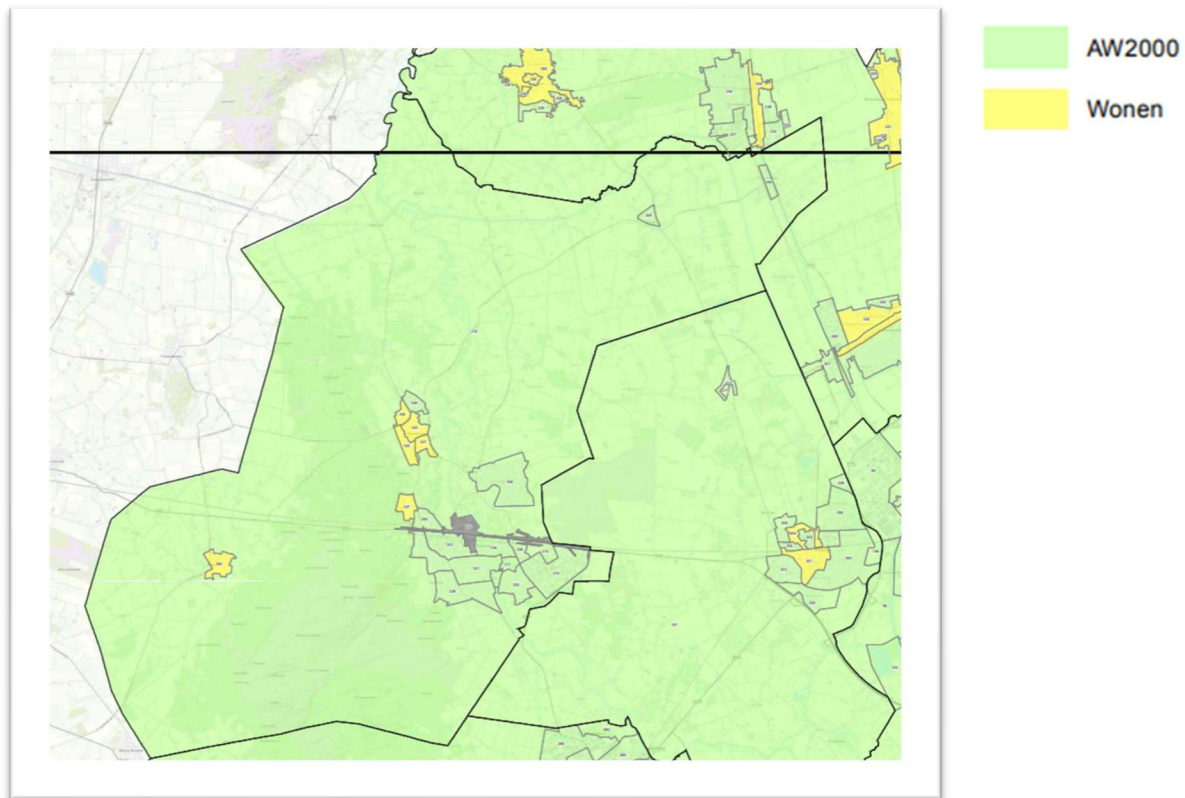
Figuur: Natuurlijke laag (bron Omgevingsvisie Hellendoorn 2013)

Bodemkwaliteit

Naast de mogelijkheden die onze ondergrond biedt voor allerlei activiteiten, is het belangrijk dat de bodem vitaal is en vrij is van schadelijke stoffen. Een vitale bodem is een bodem waarin zowel de chemische, biologische als fysische kwaliteit op orde is. Dit maakt de bodem weerbaar voor veranderingen zoals droge of juist hele natte periodes en weerbaar tegen plagen en ziekten. De bodem is nooit helemaal schoon. Het menselijk gebruik van de bodem door de vele eeuwen heen is van invloed op de kwaliteit van deze bodem. Daarnaast zijn ook van nature al stoffen aanwezig in de bodem, die schadelijk kunnen zijn voor mens en dier. Uiteindelijk zijn de intensiteit en vorm van het gebruik en de mate van aanwezigheid van natuurlijke stoffen bepalend voor de bodemkwaliteit.

Op dit moment is de bodem in de gemeente over het algemeen van goede kwaliteit. Het grootste deel van het grondgebied bestaat uit de klasse AW2000, de schoonste categorie. Daarna volgt de klasse "wonen", die nog steeds van goede kwaliteit is, al zijn hier sporen van het jarenlang leven en bewerken van de grond aanwezig. Vrijkomende grond van deze twee categorieën kan binnen Twente hergebruikt worden.

Figuur: bodemkwaliteitskaart Hellendoorn 2019

De afgelopen jaren heeft de gemeente ongeveer 125 gevoelige locaties (recreatieterreinen, sportvelden, speeltuinen etc.) onderzocht op mogelijke asbestvervuiling. In één geval heeft dit geleid tot sanering van een speeltuintje. Daarnaast is op enkele plekken bij woningen asbest in de bodem aangetroffen en gesaneerd. Onderzoeken naar het voorkomen van asbest in de bodem zijn nog steeds gaande. Daar waar asbest aangetroffen wordt zal sanering volgen.

Door menselijk handelen verwachten we vaker te maken te krijgen met nieuwe verontreinigingen, bijvoorbeeld met PFAS en andere zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Dat zijn stoffen die ernstige risico's vormen voor mens en milieu. Ze kunnen bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, de voortplanting schaden of zich in het milieu ophopen. Het rijksbeleid is erop gericht om de emissie van ZZS zoveel mogelijk te minimaliseren. Maar dat is nog lang niet overal het geval. Ook is er de impact van gewasbeschermingsmiddelen op mens en natuur. De komende jaren zal hier steeds meer aandacht voor en onderzoek naar zijn.

7. Ligging en bereikbaarheid

Ligging

De gemeente Hellendoorn ligt in de provincie Overijssel, in het oosten van Nederland. Het ligt ongeveer halverwege tussen de steden Enschede en Zwolle. De gemeente grenst in het noorden aan de gemeenten Ommen en Twenterand, in het oosten aan de gemeente Wierden, in het zuiden aan de gemeente Rijssen-Holtten en in het westen aan de gemeente Raalte. Geografisch gezien ligt de gemeente op de grens van de regio's Twente en Salland.

Bereikbaarheid

De gemeente Hellendoorn is goed bereikbaar per auto dankzij de ligging nabij belangrijke snelwegen. De A1 en A35 snelwegen zijn de belangrijkste verkeersaders in de regio, die de Randstad en de regio Twente met Duitsland en Oost-Europa verbinden. De rijksweg N35 doorkruist gemeente Hellendoorn en is een belangrijke provinciale verkeersader. De N35 verbindt de regio Zwolle met Twente.

De ligging en de nabije snelwegen maakt Hellendoorn makkelijk bereikbaar vanuit grote stedelijke gebieden, zoals de regio Twente en het midden van Nederland. Daardoor is de gemeente een interessante locatie. Bijvoorbeeld voor mensen die werken in de stad, maar willen wonen in een rustige en groene omgeving. Maar ook voor de logistieke sector.

De N35 van Zwolle tot Wierden is een tweebaansweg. Vanaf Wierden wordt het een autosnelweg tot bij Enschede. Vanaf Enschede is het een autoweg tot in Duitsland. Er zijn plannen om delen te verbreden en te verbeteren vanwege de verkeersdrukke.

De gemeente heeft een goed wegennet binnen haar eigen grenzen, waardoor snel reizen tussen de dorpen en buurtschappen mogelijk is, zowel via de grotere wegen als via kleinere, landelijke wegen.

Wat betreft openbaar vervoer is Hellendoorn aangesloten op het regionale trein- en busnetwerk. In Nijverdal en Daarlerveen zijn treinstations. Vanuit Nijverdal kan gemakkelijk gereisd worden naar steden als Zwolle, Almelo en Enschede. Het station Daarlerveen is onderdeel van de route van Almelo naar Mariënborg. Vanuit Mariënborg kun je met de trein ook verder naar Emmen.

Er rijden regionale bussen binnen de gemeente en naar omliggende dorpen, hoewel de busfrequentie soms afhankelijk is van het tijdstip en de route. In de drukke ochtend- en avonden zijn er meer verbindingen beschikbaar.

De gemeente Hellendoorn staat bekend om haar uitstekende mogelijkheden voor fietsers en wandelaars. De regio heeft veel goed onderhouden fietspaden, zowel binnen de gemeente als richting naburige gebieden, en er zijn diverse regionale fietsroutes. Daarnaast loopt de fietssnelweg F35 door de gemeente vanaf Wierden tot de westkant van Nijverdal. Dit is een speciaal aangelegd fietspad dat snelle en veilige fietsverbindingen biedt voor langere afstanden. De gebruikers zijn voornamelijk forenzen. Er is een wens dit fietspad te verlengen richting Raalte en Zwolle.

8. Beschrijving van de kernen

Hellendoorn

Hellendoorn is een dorp in de gemeente Hellendoorn, aan de voet van de Sallandse Heuvelrug. Het dorp heeft een rijke geschiedenis die teruggaat tot de vroege middeleeuwen. Het ontwikkelde zich als een agrarisch nederzetting. Door de ligging aan belangrijke handelsroutes en de nabijheid van de textielindustrie in Nijverdal, begon het dorp in de 19e eeuw te groeien. Het aantal inwoners bedraagt inmiddels ongeveer 6.500.

Hellendoorn heeft een breed aanbod van voorzieningen. Het dorp beschikt over meerdere basisscholen, sportverenigingen, voorzieningen in de gezondheidszorg, en een centrum met winkels en horecagelegenheden. Bovendien huisvest het dorp het Avonturenpark Hellendoorn. De mix van landelijke charme, het historische centrum en de toeristische aantrekkingskracht maakt Hellendoorn een dynamisch dorp in de gemeente.

De inwoners van het dorp Hellendoorn vormen een hechte gemeenschap, met een mix van gezinnen, senioren en recreanten die het dorp voor de rust en ruimte waarderen.

Nijverdal

Nijverdal ontstond in de 19e eeuw door de opkomst van de textielindustrie, waarbij de vestiging van Ten Cate, een wollen stoffenfabriek, in 1829 een belangrijke rol speelde. Het dorp ontwikkelde zich snel tot een belangrijk centrum voor textielproductie, wat leidde tot een toename van het aantal arbeiders met als gevolg een snelle bevolkingsgroei.

Tegenwoordig is Nijverdal het grootste dorp met circa 25.000 inwoners. Het is het economische en culturele centrum van de gemeente. Het dorp trekt bewoners aan die zich in de regio hebben gevestigd voor werk in nabijgelegen steden of vanwege de prachtige natuur, waaronder het Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug. Naast de industriële achtergrond, ligt er tegenwoordig veel nadruk op natuur en recreatie. Nijverdal is goed bereikbaar en biedt een breed scala aan voorzieningen voor zowel de lokale bevolking als bezoekers, wat het tot een dynamisch en aantrekkelijk dorp maakt voor zowel jong als oud.

Daarle

Daarle is een esdorp en heeft zijn oorsprong als agrarische nederzetting. Het ontwikkelde zich voornamelijk in de 19e en 20e eeuw. Door de geografische ligging van het dorp bleef Daarle relatief klein. Er waren geen grote fabrieken en de nadruk bleef liggen op de landbouw. Van oudsher bestond de bevolking van Daarle dan ook voornamelijk uit boeren en hun gezinnen. Het landelijke karakter is nog steeds merkbaar in het dorp. Vandaag de dag wonen er zo'n 1.500 mensen (2024), die over het algemeen genieten van de rust en de natuur die het dorp biedt.

Het dorp heeft geen uitgebreide voorzieningen zoals grotere dorpen in de regio, maar biedt wel basisvoorzieningen zoals een dorps huis, een basisschool, diverse verenigingen en enkele lokale winkels. De meeste bewoners zijn werkzaam in omliggende dorpen of steden of in de agrarische sector.

Daarlerveen

Daarlerveen ligt in de uiterste noordoosthoek van de gemeente en grenst aan het dorp Vroomshoop, gemeente Twenterand. Het is een lintdorp en heeft zijn oorsprong in de 19e eeuw, toen het werd gesticht langs het kanaal Almelo- De Haandrik. Anders dan in de andere kernen van Hellendoorn, werd de ontwikkeling van Daarlerveen sterk beïnvloed door de turfwinning, een belangrijke economische activiteit in die tijd. Na de afname van de turfwinning, transformeerde het dorp zich geleidelijk tot een agrarische gemeenschap.

Het gebied waarin Daarlerveen ligt, heeft een weids karakter en kenmerkt zich door zijn open vlaktes zonder grote hoogte verschillen. De vervening en ontginningen hebben geleid tot een herkenbaar patroon van rechte lijnen en percelen. Het dorp telt ongeveer 1.200 inwoners (2024) en heeft o.a. een Kulturhus, gymzaal, basisschool en sportverenigingen. Daarnaast is er een treinstation. De spoorlijn Almelo – Mariëberg loopt door het dorp en heeft een halte in Daarlerveen.

Haarle

Haarle heeft zijn oorsprong in de vroege middeleeuwen als een agrarisch dorp en is ontstaan op de westflank van de Sprengenberg en Haarlerberg. Het dorp heeft ongeveer 2.100 inwoners en is door de eeuwen heen gegroeid, vooral door de ontwikkeling van de landbouw en de ontginning van de omliggende gebieden. Ondanks de industrialisatie in de nabijgelegen plaatsen heeft Haarle zijn agrarische wortels en landelijke sfeer behouden.

Hoeveel de gemeente Hellendoorn bestuurlijk tot de regio Twente behoort, ligt Haarle geografisch gezien in Salland. Het dorp heeft dan ook sterke historische en culturele banden met de regio Salland. Het is tegenwoordig een aantrekkelijk dorp voor mensen die het buitenleven en de natuur waarderen.

Buitengebied/Buurtschappen

De buurtschappen Marle, Egede, Hancate, Eelen en Rhaan zijn kleine, landelijke gemeenschappen met een sterke verbondenheid en agrarische geschiedenis. Ze liggen verspreid over het buitengebied van Hellendoorn en worden gekenmerkt door kleinschalige bewoning, verbondenheid met elkaar, natuur en agrarische bedrijvigheid. De buurtschappen waren halverwege de 19de eeuw bijna allemaal onderdeel van het markegenootschap Dammarke. Het genootschap beheerde en bestuurdde een gemeenschappelijk stuk land en regelde onderling het gebruik van de gronden. Egede en Rhaan waren de eerste marken op het grondgebied van Hellendoorn. Al in de 14de eeuw werkten daar grote boeren met elkaar samen.

Marle is een van de oudste buurtschappen. In Rhaan stond in de 14^e eeuw het kasteel Rhaan, dat later de status van havezate kreeg en in 1841 werd afgebroken.

De buurtschappen Egede, Hancate, Eelen, en Rhaan werken sinds 1980 samen onder Plaatselijk Belang Egede, Hancate, Eelen en Rhaan, dat zich inzet voor het behoud van voorzieningen en de leefbaarheid voor de ongeveer 780 inwoners.

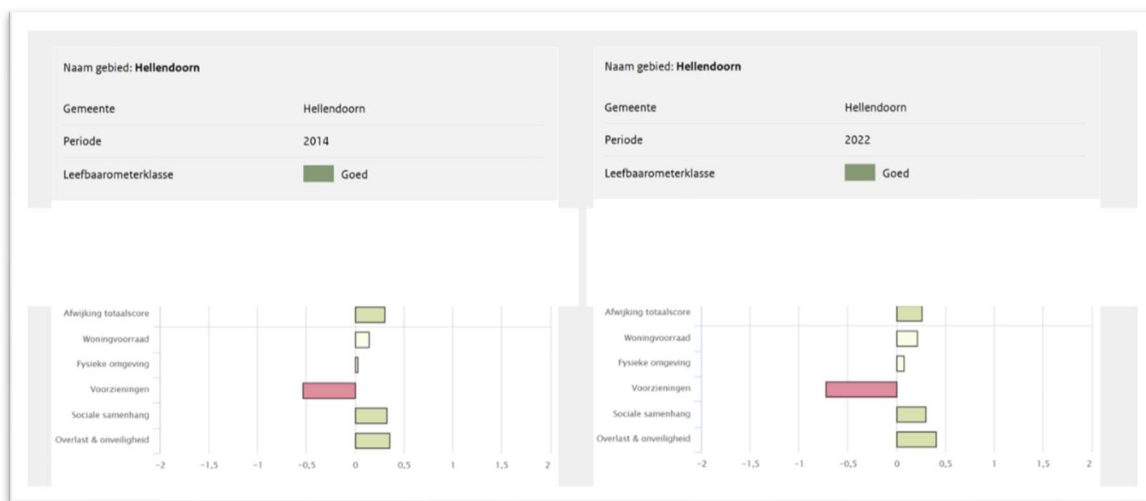

9. Leefbaarometer Hellendoorn

Leefbaarheid is de mate waarin de omgeving aansluit bij de eisen en wensen die er door de mens aan worden gesteld. Een groot aantal omgevingskenmerken draagt bij aan de leefbaarheid. Ze kunnen worden onderverdeeld in vijf hoofdgroepen: woningvoorraad, de fysieke leefomgeving, voorzieningen, sociale samenhang en overlast & onveiligheid. De Leefbaarometer, een online monitor over de leefbaarheid in alle buurten en wijken in Nederland, geeft een indruk hoe de situatie van de leefbaarheid in een wijk is en hoe die zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. De meeste wijken in Nederland scoren een ruim voldoende of goed.

De gemeente Hellendoorn als geheel scoort een goed op de Leefbaarometer. Net als in veel andere plattelandsgemeenten draagt het voorzieningenniveau negatief bij aan deze beoordeling. Het voorzieningenniveau wordt vooral gemeten aan de hand van twee aspecten. De eerste is de nabijheid van winkels, scholen, gezondheidszorg en andere sociale voorzieningen. De tweede is de beschikbaarheid van openbaar vervoer. De hoge scores op de andere omgevingskenmerken compenseren de negatieve score op voorzieningen.

Bron: Leefbaarometer 2024

Tussen de wijken in Hellendoorn zijn er wel verschillen. Nijverdal Oost, Kruidenwijk en Daarle scoren een ruim voldoende. Hellendoorn, Nijverdal Noord, het buitengebied en Haarle scoren een zeer goed.

Wijk*	2002	2008	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Wijk 01 Hellendoorn	7 Goed	7 Goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed
Wijk 02 Nijverdal Noord	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	9 Uitstekend	9 Uitstekend	9 Uitstekend	8 Zeer goed
Wijk 03 Nijverdal West	7 Goed	7 Goed	7 Goed	7 Goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	7 Goed
Wijk 04 Nijverdal Oost	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	7 Goed	7 Goed	7 Goed	6 Ruim voldoende
Wijk 05 Buitengebied	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	9 Uitstekend	8 Zeer goed	8 Zeer goed
Wijk 06 Kruidenwijk	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	7 Goed	7 Goed	6 Ruim voldoende
Wijk 07 Haarle	7 Goed	7 Goed	7 Goed	7 Goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed	8 Zeer goed
Wijk 08 Daarle	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	7 Goed	7 Goed	7 Goed	6 Ruim voldoende
Wijk 09 Daarlerveen	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	7 Goed	6 Ruim voldoende	6 Ruim voldoende	7 Goed	7 Goed	7 Goed

Bron: Leefbaarometer 2024

10. Monitor Brede Welvaart 2024 (CBS)

Uit de recente Monitor Brede Welvaart 2024 van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt dat de welvaart in de gemeente Hellendoorn hoger is dan in de meeste andere gemeenten in Nederland. Met 45 andere gemeenten behoort Hellendoorn tot de categorie 'hoge welvaart'. Andere gemeenten in de omgeving zijn Wierden, Raalte, Dinkelland en Dalfsen. In deze gemeenten heerst over het algemeen een hoge tevredenheid met het leven, goede gezondheid, weinig schulden, goede arbeidsprestaties, veiligheid en een schoon milieu. De vooruitzichten voor de volgende generaties zijn positief, met relatief hoge vermogens en sterk sociaal en menselijk kapitaal.

Bij het beoordelen van Brede Welvaart wordt gekeken naar welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid en milieu. Er wordt ook gekeken naar de welvaart op termijn, inclusief sociale, economische, menselijke en natuurlijke hulpbronnen die de volgende generaties nodig hebben. Het doel is om minimaal hetzelfde niveau van brede welvaart te bereiken als de huidige generatie.

De monitor Brede Welvaart is een instrument in ontwikkeling. Naast harde gegevens maakt het model gebruik van subjectieve gegevens gebaseerd op vragenlijsten, die op basis van trends uit het verleden doorgerekend worden voor de toekomst. De monitor geeft hoe dan ook een mooi beeld van de brede welvaart in het hier en nu. De onderstaande figuren vergelijken de huidige situatie in de gemeente Hellendoorn met die in andere Nederlandse gemeenten.

Materiële welvaart (hier en nu)

Het aantal geregistreerde problematische schulden steeg doordat vorderingen open bleven staan, aangezien er vanwege coronamaatregelen niet terugbetaald hoefde te worden. Sinds 2024 wordt er weer ingevorderd en zal er afname te zien zijn.

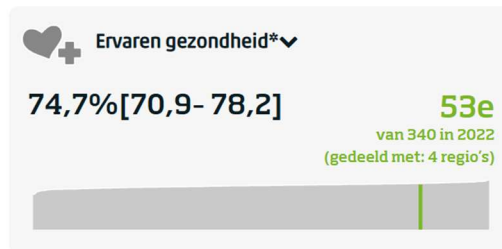

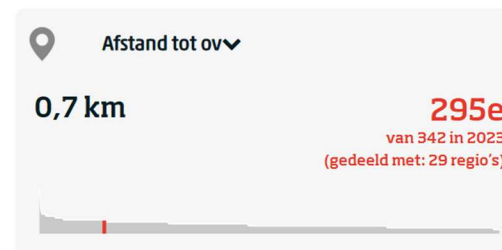
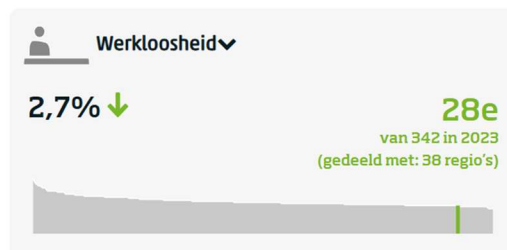
Subjectief welzijn (hier en nu)

Gezondheid (hier en nu)

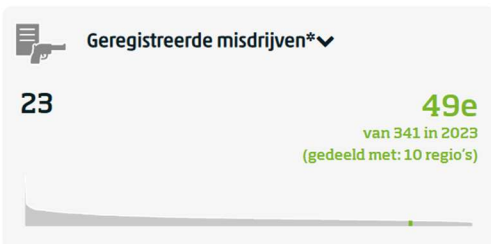

Arbeid en vrije tijd

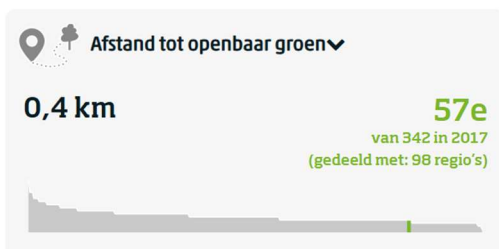

Veiligheid

Milieu

11. Veranderende omstandigheden (Nederland 2040, VNG)

Om te komen tot een goed toekomstbeeld voor Hellendoorn, vindt in dit hoofdstuk de verkenning van trends en ontwikkelingen plaats, die van invloed kunnen zijn op de toekomst van de gemeente Hellendoorn. Er wordt gekeken naar (inter)nationale ontwikkelingen, regionale ontwikkelingen en lokale ontwikkelingen. De trends en ontwikkelingen zijn medebepalend voor de vraagstukken en opgaven waarvoor de gemeente staat. Door de keuzes die de raad gaat maken kunnen trends en ontwikkelingen ook worden omgebogen.

9.1 (Inter)nationale trends (o.a. VNG Nederland 2040)

Klimaat en natuur

- De aarde wordt warmer en het klimaat wijzigt. Voor Nederland betekent dat onder andere een stijgende zeespiegel en meer extreme weersomstandigheden.
- Zonder in te grijpen staatstaat de wereldwijde en Nederlandse biodiversiteit er in 2040 slecht voor.
- In 2040 zullen grondstoffen efficiënter worden gebruikt. Maar door toenemende economische groei neemt ook de vraag naar grondstoffen toe. Dit terwijl ze beperkt beschikbaar zijn.
- Het Nederlandse grondgebruik verandert. De oppervlakte voor landbouwgrond neemt af ten gunste van grond die gebruikt wordt voor wonen, industrie en infrastructuur. De druk op de ruimte neemt toe.
- We verwachten in 2040 landbouw met minder veeteelt, minder hoogproductief grasland en meer extensieve vormen (vee)teelten (Landbouwvisie Overijssel 21-12-2022). De akkerbouw neemt toe, waarbij we verwachten dat er meer gewassen verbouwd gaan worden voor menselijke consumptie (of ander gebruik menselijk gebruik, bijv. grondstoffen voor biobased bouwmaterialen).
- We verwachten nieuwe tussenvormen van landbouw, zoals agrarische natuur door agrarisch natuurbeheer.

Bevolkingsgroei en vergrijzing

- In 2040 zijn we met 18 tot 21 miljoen mensen in Nederland. De bevolking groeit vooral door migratie en een hogere levensverwachting.
- Het aantal 75-plussers neemt naar verwachting toe van 1,4 miljoen in 2019 tot 2,6 miljoen in 2040. Het percentage van hen dat alleen woont, neemt in deze periode toe van zo'n 39% naar 42%.
- Er zijn in 2040 minder mogelijke mantelzorgers per 85-plussers. Het aantal mogelijke mantelzorgers in de leeftijdsgroep 50-75-jarigen per 85-plusser daalt van 30 in 1975 naar 6 in 2040.
- In 2040 besteedt Nederland een groter deel van haar nationaal inkomen aan zorg.
- In 2040 is er sprake van meer en kleinere huishoudens. Het aantal huishoudens groeit naar verwachting van 8,1 miljoen in 2022 naar 9 miljoen in 2040. Na 2038 zal het aantal huishoudens minder sterk gaan groeien. Er komen vooral meer éénpersoonshuishoudens bij. Een groot deel daarvan zijn alleenstaande ouderen.
- In 2040 is het aandeel van de Nederlandse bevolking met een migratieachtergrond hoger dan nu. Het CBS verwacht dat het aandeel van de bevolking met een migratieachtergrond toeneemt van 24 procent in 2020 naar ongeveer 36 procent in 2050. De diversiteit van de bevolking met een migratieachtergrond neemt toe.
- In 2040 is het aantal inwoners vooral gegroeid in steden. De groei verspreid zich niet uniform over alle regio's. Waarschijnlijk zal de bevolking in Limburg, Zeeland en Groningen krimpen.

Maatschappelijke ontwikkelingen

- De complexiteit van de zorg neemt toe
- Er is sprake van een stijging van mentale gezondheidsproblemen, vooral onder jongeren.
- Het overgewicht onder de bevolking neemt toe. Dat geldt ook voor kinderen.
- Door vergrijzing neemt het aantal zorgbehoevenden toe.
- Er is sprake van een toenemende complexiteit van regelgeving en (mede daardoor) het vastlopen van systemen en instituties, wat leidt tot minder vertrouwen bij de bevolking.

Sociaaleconomische ontwikkelingen

- De Nederlandse economie groeit volgens de prognoses de komende 17 jaren minder hard dan voorheen. Een gemiddelde groei van tenminste 1 procent per jaar, is de verwachting.
- We krijgen te maken met een relatief kleinere beroepsbevolking.
- De groei van de arbeidsproductiviteit neemt waarschijnlijk tot 2040 jaarlijks met 1,4 tot 2,1% per jaar toe.
- In 2040 is de arbeidsparticipatie grotere dan nu, doordat meer vrouwen en vooral meer ouderen werken. Dat laatste heeft onder andere te maken met een stijging van de AOW-leeftijd.
- De sociale mobiliteit in Nederland is relatief hoog. De meeste mensen overstijgen het armoederisico van hun ouders. Maar ook het omgekeerde komt voor. Kinderen van rijke ouders zitten als volwassene zelf in een lagere inkomensgroep. Veel mensen zitten dus niet 'vast' in hun eigen klasse, maar zullen gedurende hun leven opklimmen en afdalen naar een andere inkomensgroep.
- Het percentage minderjarige kinderen met risico op armoede is gedaald. De armoede is geografisch ongelijk verdeeld over Nederland.
- De kloof tussen arm en rijk wordt steeds groter.
- De kwaliteit van het onderwijs is onvoldoende. Een aanzienlijk deel van de leerlingen op het vmbo, havo en vwo ontwikkelt onvoldoende basisvaardigheden voor rekenen en taal. Het risico dat Nederlandse leerlingen laaggeletterd en/of laaggecijferd van school gaan wordt steeds groter.

Digitalisering, automatisering en elektrificatie

- De opkomst van kunstmatige intelligentie (AI) zal het leven efficiënter en slimmer maken, bijvoorbeeld door betere verkeersstromen en energiebeheer. In onze kernen kan AI helpen bij het verbeteren van zorg op afstand en het tegengaan van leegstand door slimme planning. Ook de efficiëntie in het bedrijfsleven zal erdoor toenemen. Tegelijkertijd brengt AI uitdagingen met zich mee, zoals privacy-risico's en de groeiende afhankelijkheid van technologie in het dagelijks leven.
- Internet of Things (IoT) zal leiden tot meer verbonden apparaten in huishoudens en industrie, wat leidt tot verbeterde energie-efficiëntie en productiviteit.
- Blockchaintechnologie is een veilig en transparant digitaal systeem waarin gegevens in gekoppelde blokken worden opgeslagen en gecontroleerd door een netwerk, waardoor manipulatie bijna onmogelijk is. Het zal de manier waarop we omgaan met transacties en data veranderen, vooral in sectoren zoals financiën, supply chains en energiebeheer.
- De trend van thuiswerken zal blijven, met meer hybride werkstructuren en technologieën die het mogelijk maken om op afstand samen te werken.
- Bedrijven zullen productie dichterbij huis halen, mede door de verstoringen in mondiale supply chains. Dit bevordert de lokale economie en vermindert de afhankelijkheid van verre markten.

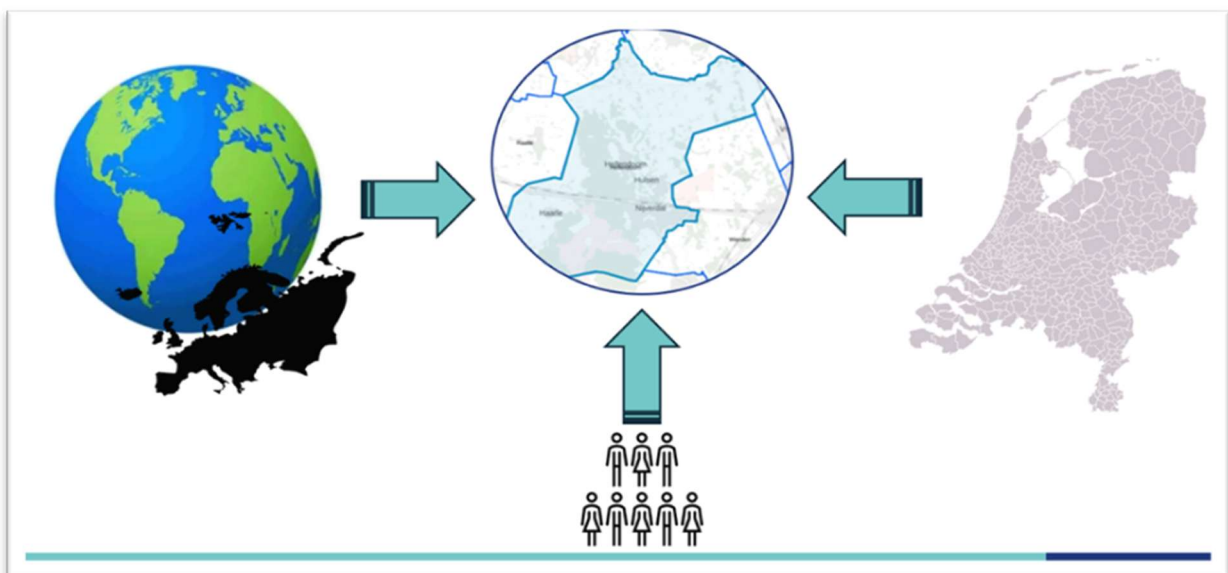

- Hoewel de productie meer lokaal wordt, zal de digitale globalisering toenemen, waardoor bedrijven wereldwijd kunnen samenwerken, klanten kunnen bedienen en markten kunnen betreden.
- Verdergaande elektrificatie en de mogelijke opkomst van waterstof hebben een positief effect op de leefomgeving. Aan de andere kant vragen ze ook om ruimte en die is schaars.

Maatschappelijke veranderingen

Onderstaande maatschappelijke veranderingen zijn vooral van invloed op het handelen van gemeenten:

- Van nationale naar lokale regie. Op gemeentelijk niveau komen Europese, nationale en lokale behoeften bij elkaar.
- Van focus op economische groei naar focus op brede welvaart. Brede welvaart gaat over alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Bovendien gaat het niet alleen om de kwaliteit van leven in het 'hier en nu', maar ook de effecten van de manier van leven op het welzijn van mensen 'elders' (buiten de regio) en 'later' (toekomstige generaties).
- Van een top-down naar een participatieve samenleving. Dat is een samenleving waarin iedereen die dat kan, verantwoordelijkheid neemt voor, en actief bijdraagt aan zijn of haar eigen leven en (leef)omgeving.
- Van geloof in de toekomst naar een hang naar het verleden.

Figuur: Op het lokale niveau komen alle vraagstukken en opgaven bottom-up en top-down bij elkaar

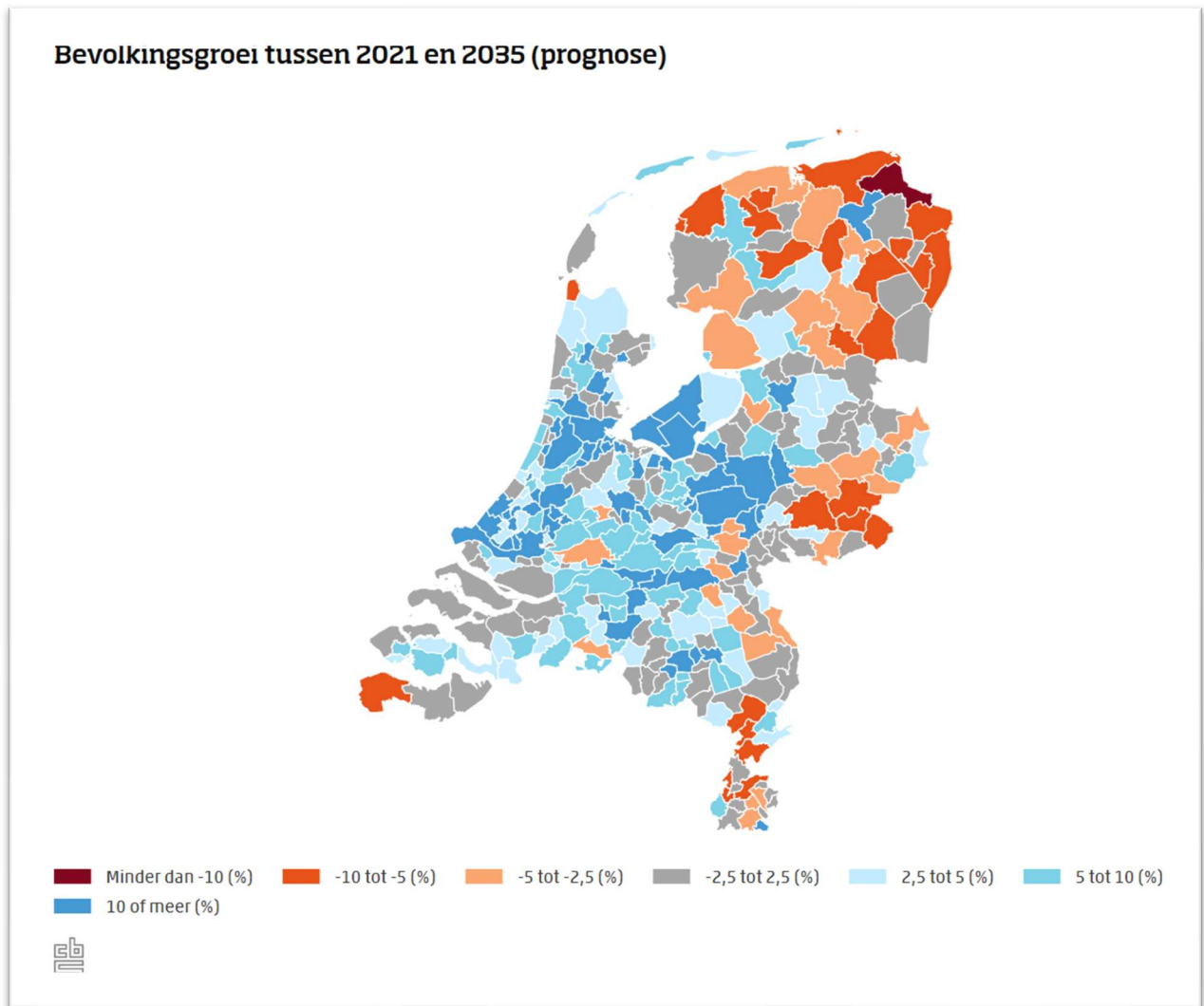

9.2 Lokale ontwikkelingen

Bevolkingsgroei

De ontwikkeling van de bevolking gaat waarschijnlijk grote gevolgen hebben voor Hellendoorn in 2040. Daarbij zien we verschillen met de nationale tendensen. Het is de verwachting dat de bevolking in Hellendoorn niet toeneemt tot 2035. Er wordt een bevolkingsafname van 0,4% verwacht. De keuzen die we in de omgevingsvisie gaan maken, kunnen van invloed zijn op de bevolkingsgroei.

Bron: CBS 2024

Ook in Hellendoorn zal het aantal ouderen naar verwachting flink gaan toenemen. Er is daarbij sprake van dubbele vergrijzing. Het aantal 75-plussers en 85-plussers binnen de groep ouderen neemt toe.

Alle huishoudens Hellendoorn	2024	2030	%	2040	%	2050	%
Alleenstaanden en stellen tot 35 jaar	1.310	1.360	4%	1.160	-11%	1.100	-16%
Gezinnen	5.590	5.330	-5%	5.250	-6%	5.310	-5%
Alleenstaanden en stellen 35 tot 55 jaar	1.350	1.300	-4%	1.510	12%	1.470	9%
Alleenstaanden en stellen 55 tot 75 jaar	4.240	4.190	-1%	3.910	-8%	3.580	-16%
Alleenstaanden en stellen 75 jaar en ouder	2.510	3.150	25%	3.980	59%	4.370	74%
Overig	60	70	17%	80	33%	70	17%
Totaal	15.050	15.400	2%	15.880	6%	15.890	6%

Bron: Primos huishoudensprognose (2024), bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op tientallen

Waarvan...	2024	2030	%	2040	%	2050	%
75 tot 84 jaar	1.930	2.370	23%	2.630	36%	2.660	38%
85 jaar en ouder	580	7.80	34%	1.350	133%	1.710	195%

Bron: Primos huishoudensprognose (2024), bewerking Stec Groep (2024). Afgerond op tientallen

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) telde Nederland op 1 januari 2024 ongeveer 4.916.199 inwoners jonger dan 25 jaar, wat neerkomt op 27% van de totale bevolking. In Hellendoorn zijn er procentueel net iets meer jongeren, namelijk 27,3%.

Leeftijd	Aantal	%
0 tot 10 jaar	3.499	9,7%
10 tot 20 jaar	4.439	12,4%
20 tot 30 jaar	3.773	10,5%
30 tot 40 jaar	3.967	11,0%
40 tot 50 jaar	4.184	11,6%
50 tot 60 jaar	5.225	14,5%
60 tot 70 jaar	5.026	14,0%
70 tot 80 jaar	3.815	10,6%
80 tot 90 jaar	1.704	4,7%
90 tot 100 jaar	306	0,9%
100 tot 105 jaar	2	0,0%
105 jaar of ouder	0	0,0%

Bevolkingsopbouw gemeente Hellendoorn 2022, Bron: CBS

10. Vertrekpunten voor de Hellendoornse omgevingsvisie

Dit hoofdstuk gaat over de inhoudelijke context waarbinnen de omgevingsvisie gemaakt gaat worden. We beginnen bij de Global Goals (het hoogste niveau) en eindigen met regionale kaders die van invloed zijn op de keuzes die de gemeente Hellendoorn voor de toekomst gaat maken.

10.1 De Global Goals (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen)

In een duurzame wereld zijn mens (people), milieu (planet) en economie (profit) met elkaar in evenwicht, zodat de aarde niet uitgeput raakt. De Verenigde Naties hebben 17 doelen bedacht om de wereld beter en eerlijker te maken voor iedereen. Deze doelen moeten in 2030 bereikt worden. Ook gemeenten dragen bij aan deze Global Goals. In ons waterbeleid bijvoorbeeld hebben we aangegeven hoe we bijdragen aan het realiseren ervan.

1. **Geen armoede** – Iedereen heeft genoeg geld om goed te leven.
2. **Geen honger** – Iedereen heeft genoeg en gezond eten.
3. **Goede gezondheid en welzijn** – Mensen kunnen gezond leven en goede zorg krijgen.
4. **Kwaliteitsonderwijs** – Alle kinderen en volwassenen krijgen goed onderwijs.
5. **Gendergelijkheid** – Mannen en vrouwen hebben gelijke kansen.
6. **Schoon water en goede hygiëne** – Iedereen heeft schoon water en toiletten.
7. **Betaalbare en duurzame energie** – Iedereen heeft toegang tot veilige en schone energie.
8. **Eerlijk werk en economische groei** – Mensen hebben een goede baan en een eerlijk loon.
9. **Industrie, innovatie en infrastructuur** – Wegen, internet en fabrieken zijn goed en duurzaam.
10. **Minder ongelijkheid** – Iedereen heeft dezelfde kansen, waar je ook vandaan komt.
11. **Duurzame steden en gemeenschappen** – Steden en dorpen zijn veilig en schoon.
12. **Verantwoorde consumptie en productie** – Er is minder afval en er wordt slim omgegaan met grondstoffen.
13. **Klimaatactie** – De aarde is beschermd tegen klimaatverandering.
14. **Leven in het water** – Oceanen en zeeën blijven schoon en gezond.
15. **Leven op het land** – Bossen en dieren worden beschermd, de bodem blijft schoon en vitaal.
16. **Vrede, veiligheid en sterke instellingen** – Er zijn minder oorlogen en conflicten.
17. **Partnerschap om doelen te bereiken** – Landen werken samen om deze doelen te halen.

10.2 De nationale doelen voor het sociaal domein

De Nederlandse ambities en doelen voor het sociaal domein zijn vooral terug te vinden in de wetgeving. Ze richten zich op het verbeteren van de persoonlijke situatie van inwoners, nu en in de toekomst. Vaak staat ook de organisatie van de uitvoering centraal. In de meeste gevallen is de gemeente daarvoor aan zet.

1. Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)

De Wmo 2015 heeft als doel mensen te ondersteunen bij zelfredzaamheid en participatie, zodat zij zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven. De wet beoogt tevens de sociale samenhang, mantelzorg en vrijwilligerswerk te versterken, evenals de toegankelijkheid van voorzieningen en diensten voor mensen met een beperking.

2. Jeugdwet

De Jeugdwet is gericht op het bevorderen van de ontwikkeling en opvoeding van jeugdigen, zodat zij veilig en gezond kunnen opgroeien tot zelfstandige volwassenen die naar vermogen deelnemen aan de samenleving. De wet streeft naar preventie en het bieden van tijdige, passende hulp bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.

3. Participatiewet

De Participatiewet heeft als doel iedereen die kan werken, maar daarbij ondersteuning nodig heeft, te helpen bij het vinden van werk. De wet streeft naar participatie van zoveel mogelijk mensen in het arbeidsproces, met bijzondere aandacht voor mensen met een arbeidsbeperking. Daarnaast biedt de wet een vangnet voor hen die niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.

4. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

De Wgs beoogt een integrale schuldhulpverlening te bieden aan inwoners met problematische schulden, gericht op het bevorderen van hun financiële zelfredzaamheid en het voorkomen van (verdere) sociale uitval. De wet legt de verantwoordelijkheid voor schuldhulpverlening bij de gemeenten.

5. Leerplichtwet en RMC-wetgeving (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie)

De Leerplichtwet heeft als doel te waarborgen dat jongeren onderwijs volgen tot zij een startkwalificatie hebben behaald, om zo hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten en maatschappelijke participatie te bevorderen. De RMC-wetgeving richt zich op het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten door regionale samenwerking en coördinatie.

6. Wet kinderopvang

De Wet kinderopvang heeft als doel de kwaliteit en toegankelijkheid van kinderopvang te waarborgen, zodat ouders arbeid en zorg kunnen combineren. De wet regelt de financiering van kinderopvang en stelt eisen aan de kwaliteit en het toezicht daarop.

7. Wet inburgering (2022)

De Wet inburgering 2022 heeft als doel nieuwkomers te ondersteunen bij hun integratie in de Nederlandse samenleving door middel van taalverwerving, kennis van de Nederlandse maatschappij en participatie op de arbeidsmarkt. De wet legt de regie voor inburgering bij de gemeenten.

8. Nationale aanpak geldzorgen, armoede en schulden

De aanpak heeft als hoofddoelen:

- In 2030 is het aantal mensen dat in armoede leeft ten opzichte van 2015 gehalveerd.
- In 2025 is het aantal kinderen dat opgroeit in armoede gehalveerd ten opzichte van 2015.

- In 2030 is het aantal huishoudens met problematische schulden ten opzichte van 2025 gehalveerd.

10.3 De nationale doelen voor het maatschappelijk domein

In de wetgeving voor het maatschappelijk domein staan de volgende nationale doelen.

1. Wet publieke gezondheid (Wpg)

Doelstelling: De Wpg heeft als doel de publieke gezondheid te beschermen en te bevorderen. De wet regelt de verantwoordelijkheden van gemeenten en andere overheidsorganen op het gebied van preventie, infectieziektebestrijding, gezondheidsbevordering en gezondheidsmonitoring.

2. Wet aanpak woonoverlast (wijziging van de Gemeentewet, 2017)

Doelstelling: Deze wet geeft gemeenten de bevoegdheid om op te treden tegen ernstige en herhaaldelijke woonoverlast. Het doel is het herstellen van de leefbaarheid en het woongenot in de directe woonomgeving door het opleggen van gedragsaanwijzingen aan overlastgevers.

3. Wet veiligheidsregio's

Doelstelling: De Wet veiligheidsregio's heeft als doel de organisatie en samenwerking op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing te verbeteren. De wet regelt de inrichting van veiligheidsregio's en de verantwoordelijkheden van betrokken partijen, met als doel de veiligheid van de bevolking te waarborgen.

10.4 Strategische doelen regionale sociaal maatschappelijke thema's

Samen Twente

Samen Twente is een overkoepelende organisatie voor de organisaties: GGD Twente, Veilig Thuis Twente (VTT) en Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT) en voor de coalities: Twentse Koers, Samen14 en Kennispunt Twente. Samen met de 14 Twentse gemeenten en alle ketenpartners zetten zich in voor gezonde, veilige en vitale inwoners van Twente. De uitvoeringsorganisatie draagt bij aan:

- De opwaardering/hervorming van de inrichting van de publieke gezondheidszorg.
- Een gezonde leefomgeving.
- Een oplossing voor de toenemende vraagstukken in de jeugdgezondheidszorg.
- De verbetering van de algemene bestaanszekerheid.
- De hervorming van de jeugdzorg 2022-2028.

Binnen deze regionale samenwerking op het gebied van de publieke gezondheid, Jeugdzorg en Wmo is er een deel waarin gemeenten verplicht moeten samenwerken, zoals bijvoorbeeld specialistische en bovenregionale zorgvormen binnen de Jeugdzorg (gesloten Jeugdzorg,

Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, crisiszorg en spoedhulp in de Jeugdzorg). Dit is belegd binnen het OZJT. Ook op het gebied van publieke gezondheid zijn op een aantal punten verplicht om samen te werken, zoals bij infectieziektebestrijding en Jeugdgezondheidszorg, wat belegd is bij de GGD Twente. Op het gebied van de Wmo zijn gemeenten verplicht om op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling samen te werken, dit doen we via Veilig Thuis Twente. Daarnaast is Kennispunt Twente ondergebracht binnen SamenTwente, dit is een onderzoeks- en kennisinstituut dat de veertien Twentse gemeenten ondersteunt met data, inzichten en kennis. Ook zijn binnen SamenTwente de vrijwillige samenwerkingsverbanden Samen14 en Twentse Koers ondergebracht.

Samen14 is een vrijwillige samenwerking tussen deelnemende gemeenten voor onderdelen zoals ambulante zorg, vervoer, huishoudelijke ondersteuning en toezicht op kwaliteit. Het aantal deelnemende gemeenten kan variëren per project.

Twentse Koers is een strategische samenwerking tussen de Twentse gemeenten, zorgverzekeraar Menzis, GGD Twente/SamenTwente en de provincie Overijssel. Twentse Koers richt zich op het versterken van de gezondheid van alle inwoners en het betaalbaar en toegankelijk houden van ondersteuning en zorg in de regio.

Invloed op het lokaal beleid

De verplichte en vrijwillige regionale samenwerkingen hebben invloed op ons lokale beleid. In de regio worden soms beleidskeuzes gemaakt die (grote) gevolgen kunnen hebben voor de gemeente Hellendoorn. In sommige gevallen past dit beleid goed binnen de strategische visie op het sociaal- en maatschappelijk domein, in andere gevallen niet. Maar omdat we onderdeel uitmaken van het samenwerkingsverband moeten we in beide gevallen het beleid doorvoeren. We hebben als gemeente op sommige onderwerpen dus minder beleidsvrijheid dan je op basis van de landelijke wetgeving zou verwachten. Ditzelfde geldt ook binnen het fysieke domein. Daar hebben zowel rijksregels, provinciale regels als regionale afspraken en regionaal beleid gevolgen voor de beleidsvrijheid van de gemeente.

Twentse visie op sport en bewegen

Voor veel inwoners van Twente is sporten en bewegen een populaire vorm van vrijetijdsbesteding. Veel inwoners van Twente zijn lid van een sportvereniging, maar ook steeds meer mensen zijn 'ongeorganiseerd' actief. De positieve effecten van sporten en bewegen zijn algemeen bekend; het draagt bij aan een langer en gezonder leven. Sport en bewegen hebben ook een belangrijk sociaal maatschappelijk effect. Het versterkt de sociale banden, verhoogt de participatie en draagt bij aan de leefbaarheid in dorpen en steden.

Ambitie Twentse gemeenten:

De veertien Twentse gemeenten staan voor een leven lang sport en bewegen en zorgen ervoor dat er voor iedereen in elke levensfase een passend en kwalitatief goed sport en beweegaanbod in Twente is.

10.5 Nationale doelen fysiek domein

De Omgevingswet

In de Omgevingswet staan de spelregels over de fysieke leefomgeving bij elkaar. De wet is gericht op het beter beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. De wet heeft vier maatschappelijke doelen:

1. Een veilige en gezonde leefomgeving
 - De wet zorgt ervoor dat mensen veilig kunnen wonen, werken en recreëren.
 - Er is aandacht voor gezondheid, milieu en duurzaamheid.
2. Goede omgevingskwaliteit
 - Steden en dorpen moeten mooi, leefbaar en aantrekkelijk blijven.
3. Duurzaam gebruik van de leefomgeving
 - De wet zorgt ervoor dat we verstandig omgaan met natuur en grondstoffen.
 - Er wordt rekening gehouden met toekomstige generaties.
4. Betere en snellere besluitvorming
 - Minder regels en duidelijkere procedures, zodat plannen sneller uitgevoerd kunnen worden.
 - Gemeenten, bedrijven en bewoners werken beter samen aan nieuwe projecten.

De nationale omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI, 2020) is de langetermijnvisie (tot 2025) voor de toekomst en de ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Daarbij worden de verschillende onderdelen van de leefomgeving niet los van elkaar gezien, maar uitgegaan van onderlinge samenhang. Hierdoor worden keuzes voor de toekomst op een geïntegreerde manier afgewogen. In de NOVI worden vier prioriteiten afgewogen die van nationaal belang zijn:

1. Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
2. Duurzaam economisch groeipotentieel;
3. Sterke en gezonde steden en regio's;
4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

De huidige Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is voor een groot deel nog actueel. Aanvullend heeft het Rijk recent een stevigere regierol gepakt in de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Basis daarvoor zijn nieuwe ruimtelijke keuzes binnen lopende nationale programma's. Dit betreft onder meer het nationale woningbouwprogramma, het programma landelijk gebied, de energietransitie en het beleid over 'water en bodem sturend'.

Begin 2025 is de opvolger voor de NOVI nog in de maak, de Nationale Omgevingsvisie 2.0 (NOVI 2.0), een update en verdieping van de huidige NOVI. De verwachting is dat de NOVI 2.0 eind 2025 definitief wordt.

De nieuwe visie richt zich voor een deel ook op concretere thema's. Het zijn thema's die ook voor de toekomst van Hellendoorn van groot belang zijn:

1. Klimaatadaptatie en de energietransitie: Hoe Nederland zich aanpast aan klimaatverandering en tegelijkertijd overstapt op duurzame energiebronnen.
2. Woningbouw: De vraag naar woningen is een centraal thema, inclusief het vinden van ruimte voor woningbouw zonder de natuur en het landschap onterecht aan te tasten.
3. Mobiliteit en infrastructuur: Het verduurzamen van het transport en het versterken van de bereikbaarheid van verschillende regio's.
4. Natuur en biodiversiteit: Het behoud van de natuur en het bevorderen van biodiversiteit.

De Provinciale omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Overijssel (POVI) is opgebouwd aan de hand van drie rode draden: duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en sociale kwaliteit. De visie houdt daarbij rekening met zowel de regionale als de lokale opgaven. Eén van de bestaande kwaliteiten waarop de POVI is gebaseerd, is het contrast tussen de dynamiek en bedrijvigheid binnen de drie stedelijke netwerken en de rust en ruimte op andere plekken in de provincie. Voor de gemeente Hellendoorn, die in de luwte van grotere steden ligt, biedt de Provinciale Omgevingsvisie kansen voor groei en ontwikkeling, terwijl het tegelijkertijd haar landelijke karakter en natuurwaarden behoudt. De focus ligt op duurzaam landgebruik, toerisme, logistiek, woningbouw en de verbinding met omliggende stedelijke gebieden. De thema's uit de POVI worden hieronder nader toegelicht.

1. Ruimte voor Groei en Duurzaamheid

De POVI benadrukt de noodzaak om in Overijssel ruimte te creëren voor woningbouw, werkgelegenheid en infrastructuur. Voor Hellendoorn, een gemeente die buiten de stedelijke centra van bijvoorbeeld Zwolle en Almelo ligt, betekent dit dat er kansen zijn voor kleinschalige woningbouw en de ontwikkeling van bedrijventerreinen op basis van de lokale vraag. En altijd met oog voor duurzaamheid en landschapskwaliteit.

Hellendoorn kan ook profiteren van de provinciale focus op verduurzaming van de regio. De visie moedigt de gemeente aan om in te zetten op energiebesparing, hernieuwbare energie en klimaatadaptatie, zeker gezien de ligging in het groen en de aanwezigheid van natuurgebieden zoals de Sallandse Heuvelrug. Het beschermen van deze natuur en het bevorderen van biodiversiteit is een belangrijke ambitie in de POVI.

2. Versterken van de Economie in de Luwte van Steden

Hellendoorn ligt relatief ver van de grote stedelijke centra, wat betekent dat de gemeente minder te maken heeft met de dynamiek van stedelijke groei. De Provinciale Omgevingsvisie ziet logistiek, toerisme en agrarische bedrijvigheid ook in de toekomst als de belangrijkste economische pijlers voor Hellendoorn.

De logistieke sector heeft al een groeiende rol in de regio, mede door de goede bereikbaarheid via de A1 en A35, wat Hellendoorn een aantrekkelijke locatie voor distributiecentra maakt en wellicht ook voor het realiseren van logistieke (snel)laad infra. Daarnaast biedt de toeristische sector, met attracties zoals het Avonturenpark en de omliggende natuurgebieden, kansen voor economische groei zonder grote negatieve effecten op het landschap.

3. Verbinden van Stad en Platteland

De POVI benadrukt het belang van verbindingen tussen het stedelijke en landelijke gebied. Voor Hellendoorn betekent dit dat de gemeente kan profiteren van de nabijheid van grotere steden als Zwolle, Almelo en Enschede, zonder de nadelen van verstedelijking, zoals hoge woningprijzen en overlast. De bereikbaarheid van de grotere steden wordt in de POVI gezien als een kans om als “tussengebied” te fungeren, waarbij Hellendoorn ook aantrekkelijke woon- en werkplekken biedt voor mensen die de drukte van de stad willen ontvluchten.

4. Wonen in de Luwte

De POVI biedt beperkt ruimte voor het toevoegen van woningen in gemeente Hellendoorn. De focus kan daarbij liggen op inbreiding, kleinschalige woonwijken, levensloopbestendig wonen en groen wonen. Dit zou kunnen bijdragen om een breed scala aan bewoners aan te trekken, van jonge gezinnen tot senioren, die op zoek zijn naar rust, ruimte en natuur, maar toch de nabijheid van grotere steden willen ervaren.

5. Duurzaam Landgebruik en Natuurbehoud

De POVI zet ten slotte sterk in op duurzaam landgebruik, natuurbeheer, biodiversiteit en klimaatbestendig inrichten van het landschap. Dit betekent onder andere dat verdere uitbreiding van bedrijventerreinen en woongebieden zorgvuldig zal moeten gebeuren, met aandacht voor ecologische waarden en de bescherming van natuurgebieden.

Ruimtelijke kwaliteit wordt in de POVI gedefinieerd als datgene wat de ruimte geschikt maakt en houdt voor wat voor mens, plant en dier belangrijk is. Daarbij kijkt de provincie naar de gebruikswaarde (het goed functioneren van de ruimte), de belevingswaarde en de toekomstwaarde (toekomstbestendigheid, flexibiliteit en beheerbaarheid).

Provinciaal Programma Energiestrategie 2024

De provincie Overijssel heeft provinciale doelstellingen geformuleerd voor de opwekking van duurzame energie uit zon en wind.

1. Windenergie:

Tegen 2030 wil de provincie 2 terawattuur (TWh) aan windenergie opwekken. Dit is vergelijkbaar met het energieverbruik van bijna 200.000 huishoudens. Om dit te bereiken, zijn er ongeveer 90 extra windturbines nodig in Overijssel.

2. Zonne-energie:

Het streven is om 1,3 TWh aan zonne-energie op te wekken. Eind 2023 was hiervan al 1,22 TWh gerealiseerd, wat betekent dat de doelstelling bijna is behaald.

Deze inspanningen maken deel uit van de bredere ambitie van de provincie om de energietransitie te bevorderen en bij te dragen aan een duurzame toekomst.

Provinciaal programma Toekomst voor het platteland

Dit programma vervangt sinds eind november 2024 het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). Uitgangspunt is dat goed zorgen voor de natuur hand in hand moet gaan met een

duidelijk perspectief voor de boeren. Er wordt daarbij ingezet op vitale, leefbare en economisch sterke gemeenschappen op ons platteland. Met de Overijsselse 3x3 aanpak (3 doelen, 3 randvoorwaarden en maatwerk voor 3 categorieën boeren) geven we samen met onze gebiedspartners richting aan de uitvoering.

De aanpak kent drie onlosmakelijke doelen die voortborduren op het PPLG:

- Een goed sociaaleconomisch perspectief voor ons platteland.
- Een toekomstbestendige landbouwsector.
- Herstel van de natuur, het watersysteem en het klimaat.

Positionpaper Twente 2050 en de Regionale ontwikkelingsstrategie Twente (Ros)

De regio Twente (14 gemeenten en provincie Overijssel) positioneert zich als technologische groene top regio waar het goed wonen, werken en leven is. Nu en in 2050. De uitdaging op weg naar de toekomst zijn het gemiddeld hoge niveau van brede welvaart in Twente te behouden en te versterken. Daarnaast is de uitdaging om specifieke ongewenste regionale verschillen te verkleinen en een schaa sprong in inwoners te realiseren. De bevolking moet flink groeien om als regio aantrekkelijk te blijven. Verbreden van brede welvaart in Twente is daarbij de stip op de horizon. Dat noemen de partijen Bruto Twents Geluk. Hiermee bieden de betrokken partijen iedereen in Twente nu en in de toekomst de mogelijkheid om gelukkig te zijn. Het gaat om baan zekerheid, werk-privé balans, maatschappelijke betrokkenheid, persoonlijke ontwikkeling en daarmee samenhangende thema's rondom brede welvaart. In het Positionpaper zijn vier opgaven benoemd om de ambities te realiseren:

1. *Benutten economische kracht*

- Triple helix samenwerking in de Twente Board.
- Technologische topregio.
- De Twentse circulaire bouweconomie en (hoogwaardige) maakindustrie.
- Start-ups, scale-ups en grown-ups om innovatie en transitie te realiseren.
- Ruimte voor bedrijvigheid en verdichting rondom assen en knooppunten (zoals de gebiedsontwikkeling TenCate-campus en spoorzone in Nijverdal, waar hoogwaardige maakbedrijven behouden blijven voor de regio en ruimte ontstaat voor nieuwe woon- en werkmilieus).

2. *Groei van aantrekkelijke kernen, steden en regio*

- Bevolkingsgroei in balans voor de hele regio.
- Verjonging en inzet op gebalanceerde gemeenschappen.
- Voorzieningen passend bij toekomstige behoeften.
- Spreiden van recreatie en toerisme om de landschappelijke kwaliteit van de regio te behouden.

3. *Lokaal, regionaal en (inter)nationaal verplaatsen en verbinden*

- Sterk wandel- en fietsnetwerk voor regionale en (inter)nationale verbindingen.
- Sterk OV-netwerk voor regionale en (inter)nationale verbindingen.

- Sterk wegennet en regionale mobiliteit (zoals de verbinding van de N35 op de as Zwolle-Twente).
- Toename van personenvervoer in relatie tot goederenvervoer in de regio.
- Twentekanaal als belangrijke verbinder voor Twentse economie).

4. Toekomstbestendige kwaliteit van het landelijk gebied

- Water- en bodemsturend.
- Waterbeschikbaarheid en het Twentse watersysteem.
- Verbinden van natuurgebieden en behoud karakteristiek Twents landschap.
- Transitie van het landelijk gebied t.b.v. een toekomstbestendige landbouwsector en het behoud van het karakteristieke landschap.

Het Positionpaper is de basis voor een nog op te stellen Ruimtelijke Ontwikkelstrategie (ROS) waarmee gemeenten, provincie en andere partijen in Twente met het Rijk werken aan de toekomst van Twente in 2050. De verdere uitwerking van de opgaven vindt ook plaats via de gemeentelijke omgevingsvisies.

Woondeal Twente

De **Woondeal Twente** is een afspraak tussen het Rijk, de provincie Overijssel en de Twentse gemeenten, waaronder Hellendoorn. Het doel is om de woningbouw in de regio te versnellen en te zorgen voor betaalbare en diverse woonmogelijkheden. Twentenaren blijven graag in hun eigen regio wonen en ook mensen uit andere regio's kijken steeds vaker naar Twente als ze een woning zoeken.

Belangrijke punten uit de Woondeal Twente:

- Er is afgesproken om in de periode 2023-2030 jaarlijks in totaal 2.000 woningen te bouwen in Twente.
- Er wordt gestreefd naar een mix van 30% sociale huurwoningen, 40% middenhuur en betaalbare koopwoningen, en 30% duurdere segmenten.
- Voor sociale (betaalbare) koopwoningen is de maximumprijs vastgesteld op €355.000.

Voor gemeente Hellendoorn betekent dit een inspanningsverplichting om voldoende en diverse woningen te realiseren, passend bij de lokale behoeften. Als Hellendoornse sleutelprojecten zijn Haarle, De Grave (60 woningen), Nijverdal Grotestraat (250 woningen), Nijverdal Hoge Dijkje (250 woningen), Nijverdal (75 woningen) en Hellendoorn Uitbreiding (75 woningen) benoemd.

Twente Board

De Twente Board is een samenwerkingsverband van bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden in de regio Twente, in de provincie Overijssel. In de Twente Board werken onder andere de Kamer van Koophandel, universiteiten, hogescholen, regionale bedrijven en gemeenten samen. Het doel van de Twente Board is om de regio Twente economisch sterker te maken en om meer werkgelegenheid te creëren. De partijen werken samen aan projecten die innovatie, ondernemerschap en regionale ontwikkeling stimuleren.

De Agenda voor Twente focust op de lange termijn opgaven van Twente. Het versterken van het brede Twentse bedrijfsleven staat centraal. Daarvoor is het aantrekken, opleiden en behouden talent van alle niveaus hard nodig. Dit talent wil wonen en werken in een prettige regio, die goed bereikbaar is. De agenda richt zich op drie maatschappelijke opgaven: een slimme toekomstbestendige energievoorziening, transformatie naar een duurzame en circulaire economie en innovatieve gezondheidszorg. Op deze thema's legt de Twente Board de verbinding tussen kansen die het bedrijfsleven ziet en de sterke kennisposities van Twente.

Regionale energiestrategie (RES)/Energiestrategie Twente 2.0 (EST 2.0)

Op grond van de energiewet is de provincie bevoegd gezag voor het realiseren van grootschalige opwekking van energie (boven de 5 MW). De provincie heeft ervoor gekozen om de ontwikkeling van grootschalige opwek zelf op te pakken. Dat maakt dat de Twentse Regionale Energiestrategie (RES) een ander karakter heeft dan in andere regio's en een andere naam heeft gekregen. In 2024 werkten de Twentse gemeenten samen aan de Energiestrategie Twente 2.0. Belangrijkste doelstelling van de EST 2.0 is het realiseren van 49% minder CO₂ in 2030. Twente sluit daarmee aan bij de Nederlandse doelstelling. Daaraan zijn verschillende inspanningen gekoppeld:

1. Opwekking van Duurzame Elektriciteit: Het streven is om tegen 2030 1,5 terawattuur (TWh) aan duurzame elektriciteit op te wekken uit wind- en zonne-energie. Dit komt neer op ongeveer de helft van het huidige elektriciteitsverbruik in Twente.
2. Uitbreiding van de Energie-infrastructuur: Er wordt gewerkt aan het vergroten van de capaciteit van het elektriciteitsnet om de gestelde doelen te kunnen realiseren en om netcongestie aan te pakken.
3. Stimuleren van Lokaal Eigendom: Het streven is dat meer dan 50% van de energiebronnen in handen is van Twentse inwoners en bedrijven, om zo lokale betrokkenheid en economische voordelen te vergroten.
4. Onderzoek naar Innovatieve Technieken: Er wordt actief onderzoek gedaan naar de toepassing van innovatieve technieken om de energietransitie te versnellen en te optimaliseren.
5. Daarnaast wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een Regionaal Warmtenet: Er zijn gevorderde plannen voor de aanleg van een Twents warmtenet en het benutten van andere duurzame warmtebronnen. Het doel is om hiermee ongeveer 100.000 woningequivalenten van duurzame warmte te voorzien. Daarnaast wordt ingezet op de productie van biogas en groengas om nog eens 100.000 woningequivalenten te bedienen.

10. Lokaal beleid

Op verschillende beleidsterreinen heeft de gemeente lokaal beleid vastgesteld. Meestal richt dat beleid zich op de korte of middellange termijn en is het gericht op de uitvoering van gemeentelijke taken.

11.1 Strategische beleidsdoelstellingen

Sommige visies doen ook uitspraken die voor de lange termijn (kunnen) gelden. We zien deze uitspraken als input voor de brede omgevingsvisie. De lange termijn ambities van de gemeente, zijn in onderstaande overzicht vastgelegd. De ambities zijn input voor de omgevingsvisie.

Strategische visie
maatschappelijk &
sociaal domein
(2024)

In deze strategische visie “Samen bouwen aan een kansrijke, gezonde en leefbare toekomst” richten we ons op 4 thema’s die de opgaven in het maatschappelijk en sociaal domein met elkaar verbinden:

- **Meedoen**
We streven naar gelijke kansen voor iedereen. Maar meedoen vanuit eigen kracht is niet voor iedereen haalbaar, Samen met onze partners bieden we passende (cliënt)ondersteuning.
- **Leefbaarheid**
De directe leefomgeving in dorpen en wijken, de samenredzaamheid en bijbehorende vrijwilligers(organisaties) zijn van essentieel belang voor het algemene welzijn van onze inwoners.
- **Gezondheid nu en later**
We zetten in op publieke gezondheid en ondersteunen actief kwetsbare doelgroepen bij hun lichamelijke, mentale en sociale welzijn.
- **Kansrijk opgroeien**
Kinderen moeten zich optimaal kunnen ontwikkelen en daarin geen belemmeringen ervaren.

Vier leidende principes zijn de uitgangspunten van onze visie en komen in alle thema’s terug:

1. **Focus op preventie en vroegsignalering**
We willen problemen voorkomen of voorkomen dat ze groter worden, door op tijd actie te ondernemen.
2. **Kracht van inwoner en samenleving**
Er is veel kracht in onze samenleving aanwezig. We sluiten aan bij de goede initiatieven die er al zijn en versterken waar nodig.
3. **Verbonden en integraal**
We willen als gemeente en partners onze dienstverlening op elkaar aan laten sluiten. Zo kunnen we onze inwoners goed helpen.
4. **Dichtbij en laagdrempelig**
We zijn betrouwbaar en transparant. De inwoner vindt op een laagdrempelige manier de toegang tot ondersteuning van ons en

onze partners. Zowel geografisch, fysiek (loketten), als digitaal. Daarvoor is netwerk-samenwerking met onze partners van belang.

Regionaal en landelijk beleid maakt onderdeel uit van de strategische visie op maatschappelijk en sociaal domein. Via beleidsplannen en uitvoeringsagenda die logischerwijs voortkomen uit de strategische visie, houdt de gemeente Hellendoorn er rekening mee wat er lokaal en regionaal op de gemeente af komt en gevraagd wordt. De gemeente werkt hiertoe samen, neemt de regie als dat nodig is of als de wet de gemeente daartoe verplicht.

Uit: Strategische visie op maatschappelijk en sociaal domein, gemeente Hellendoorn 2024-2030

Omgevingsvisie
Hellendoorn 2013:
Natuurlijk
avontuurlijk

We willen een gemeente zijn waarin natuur en avontuur ten volle benut worden.

De identiteit van het landschap is daarbij bepalend: nieuwe ontwikkelingen moeten ervoor zorgen dat deze als het ware ‘van nature’ bijdragen aan de kwaliteit van het landschap, of dat nu stedelijk, landelijk of natuurlijk is. Dat vraagt naar vakmanschap, inlevingsvermogen en liefde voor de uniciteit en schoonheid van de plek.

Beleid nieuw buitengebied (2020)

We realiseren ons dat de verschillende opgaven in Nederland gevolgen gaan hebben voor ons buitengebied. Onze uitdaging is om het landschap op een slimme manier aan te passen aan de veranderende omstandigheden en tegelijkertijd te onderzoeken wat de verschillende opgaven samen kunnen opleveren aan nieuwe kwaliteiten.

Ambitie:

We willen werken aan een 'nieuw buitengebied', waarbij verschillende initiatiefnemers aan zet zijn en de gemeente, waar nodig, stimuleert en faciliteert om zo samen tot een gewenste (integrale) ontwikkeling te komen die extra (ruimtelijke) kwaliteit kan bieden in het buitengebied. Daarbij zal de gemeente sturen op ontwikkelingen die een bijdrage leveren aan de identiteit en (ruimtelijke) kwaliteit van het landschap en de leefomgeving.

Groenbeleidsplan 2015-2025

De gemeente Hellendoorn streeft naar een duurzame vergroening van de woonkernen, waarbij de groene kwaliteiten minstens worden behouden en waar mogelijk worden versterkt.

Samen leven met water 2021-2025

- De gemeente streeft er samen met de waterschappen naar om het afvalwater op een doelmatige wijze in te zamelen, te transporteren en te zuiveren voordat het geloosd wordt op het oppervlaktewater (afvalwater).
- De gemeente werkt aan een veilige en klimaatbestendige leefomgeving door op een zorgvuldige manier om te gaan met het hemelwater dat valt op de verhardingen. Waar mogelijk worden verharde oppervlakken ontsteend en vergroend (hemelwater).
- De gemeente streeft, ook bij een veranderend klimaat, naar het voorkomen van structureel negatieve gevolgen van afwijkende grondwaterstanden voor de aan de grond gegeven bestemming van een gebied (grondwater).
- De gemeente streeft naar een klimaat robuuste inrichting van de openbare (en niet openbare) ruimte in 2050. Thema's hierin zijn vooral: extreme neerslag, hitte en droogte. Maar ook hieraan gekoppelde thema's als vergroening en biodiversiteit.

Mobiliteitsvisie gemeente Hellendoorn 2018-2030

De kern van onze mobiliteitsvisie bestaat uit **5 sporen**:

1. We zetten in op duurzaam vervoer, zoals de fiets, het OV en de elektrische auto.
2. We werken aan behoud van de goede bereikbaarheid van de kernen in onze gemeente. De verbreding van de N35 kan daaraan bijdragen.

3. Alle inwoners in onze gemeente moeten zich goed kunnen verplaatsen, ook te voet of met een rolstoel.
4. De fiets moet het vervoermiddel worden waarmee men zich het meest efficiënt en het gemakkelijkst kan verplaatsen binnen de gemeente.
5. We werken samen met onze inwoners aan uitvoeringsplannen.

Visie vrijtijdseconomie 2030

De vrijetijdseconomie is een belangrijke pijler voor de gemeente Hellendoorn. We zien kansen om de gemeente toeristisch-recreatief verder te ontwikkelen en daarnaast op een gepaste manier in te spelen op brede (maatschappelijke) opgaven.

Onze ambitie:

Hellendoorn, natuurlijk avontuurlijk! We zijn een levendige gemeente met een bloeiende vrijetijdseconomie. Samen met alle betrokkenen zorgen we voor de juiste balans tussen economische activiteiten, natuur en beleving. We koesteren onze groene verbindingen tussen de kernen en het nationaal park. Daarnaast is ons verblijfs- en dagrecreatief aanbod kwalitatief sterk en sluit het aanbod aan op het verbeteren van het welzijn van bezoekers, waarbij plezier, ontspanning en respect voor de natuur hand in hand gaan.

Via **drie strategische lijnen** werken we aan het realiseren van deze ambitie:

1. Kwaliteitsimpulsen en selectief uitbreiden
2. Balans toerisme, natuur, agrarisch en slimme groene verbindingen
3. Samen sterker, toegankelijker en beleefbaar

Meer ruimte voor bewegen!

Doel: In Hellendoorn kun en mag je overal in het dorp bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (BOSS). Waar kan dit beter dan gewoon in je eigen buurt buiten op straat en in het groen? Deze 'vrije' ruimte is belangrijk en moet hiervoor beschikbaar zijn. Aanvullend wordt in elke buurt extra uitdaging en variatie gegeven met speel- en sportvoorzieningen op grotere plekken voor iedereen.

Integraal veiligheidsbeleid 2024-2026

Wij zetten ons in voor een veilige en leefbare woon- en werkomgeving. We zien dat tegelijkertijd als een gedeelde verantwoordelijkheid. Integraal samenwerken staat voorop. Ook inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en hulpverleningsorganisaties moeten hierin continue investeren.

Als gemeente moeten we daarbij in staat zijn om ons steeds aan te passen aan de actuele maatschappelijke problemen die er spelen. De komende jaren zetten we in ieder geval in op Jeugd & Veiligheid (drugsgebruik/-handel), Ondernijning, Zorg & Veiligheid, Digitale criminaliteit en High Impact crimes (woninginbraken, diefstal etc.).

- Woonvisie 2020-2025 Onze ambities zijn:
- De leefbaarheid in onze gemeente voor iedereen op peil houden. We streven naar leefbaarheid en vitale kernen.
 - De woningvoorraad betaalbaar, aantrekkelijk en toekomstbestendig te maken en te houden. We willen dat iedereen passend en betaalbaar kan wonen.
 - Om de aantrekkelijkheid van Hellendoorn als woongemeente te behouden, juist onder de veranderende (kwalitatieve) woningbehoefte in de komende jaren.
 - Voor alle huishoudens een aantrekkelijke woongemeente zijn: voor jong en oud, voor zelfstandige en onzelfstandige huishoudens.

Als er woningen worden toegevoegd aan de voorraad gaat dit om woningen waarvoor een kwalitatieve behoefte bestaat, en vindt dit bij voorkeur plaats op plekken waar dit van meerwaarde is voor de omgeving: structuurversterking.

- Woonzorgvisie 2022
- De vrijheid van mensen bij het realiseren van hun woonwensen beschouwen we als een basiskwaliteit van onze gemeente.
 - We stimuleren dat mensen met een zorgvraag zo lang mogelijk zelfstandig passend thuis kunnen blijven wonen.
 - We stimuleren als gemeente de inzet van zorgtechnologie door inwoners hierover proactief te informeren maar ook samen met de zorgorganisaties de medewerkers hierop voor te bereiden.
 - Zorg dient zoveel mogelijk in eigen huis plaats te vinden of anders binnen de buurt/buurtschap. Zorg die in de buurt niet te realiseren is en waar veel vraag naar is bieden we op gemeenteniveau aan. Specialistische zorg (beperkte vraag) wordt op regionaal niveau aangeboden.
 - We werken aan een woonzorgstructuur waarbij de inwoner zo lang mogelijk zelfstandig thuis kan blijven wonen. Als dat niet meer kan, is het streven de bewoner in een (kleinschalige) woonzorgvoorziening binnen de vertrouwde omgeving een plek te bieden, maar voor specialistische intramurale zorg kan men aangewezen zijn op een regionale instelling.
 - Als gemeente zien we het als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid dat we onze inwoners ondersteunen in een kwetsbare situatie of bij het voorbereiden op een meer kwetsbare levensfase. Dit begint met tijdig signaleren van veranderingen in zelfredzaamheid bij inwoners zodat gericht passende ondersteuning geboden kan worden.

- Welstandsnota 2019
- De gemeente richt zich op het duurzaam bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit.

Grondstoffen
beleidsplan
2022-2025

“We streven naar een circulaire economie, waarin grondstoffen en producten zo veel mogelijk in duurzame kringlopen rond gaan. We zetten in op restafvalreductie, de preventie van afval en de inzameling van kwalitatief hoogwaardige grondstoffen. We streven naar een herkenbare organisatie voor de afvalinzameling en reiniging, die een binding heeft met de Hellendoornse burger, het bedrijfsleven en betrokken organisaties. Deze organisatie legt de focus op heldere communicatie, een hoge dienstverlening en aanvaardbare afvalbeheerkosten.”

Visie bodem en
ondergrond 2024

- In onze gemeente benutten we bodem en ondergrond duurzaam, veilig en efficiënt om de maatschappelijke opgaven en de gemeentelijke ambities voor de leefomgeving uit onze omgevingsvisie te realiseren.
- Hierbij zorgen we voor een balans tussen benutten en beschermen van bodem en ondergrond.
- Voorwaarden voor gebruik van bodem en ondergrond zijn dat het gebruik passend is bij een duurzame regionale ontwikkeling en dat de risico's aanvaardbaar en beheersbaar zijn.
- Functie volgt bodem; functies plaatsen wij bij voorkeur op de plekken met de juiste kwaliteiten van bodem en ondergrond. Initiatieven moeten eraan bijdragen dat de kwaliteiten van bodem en ondergrond worden benut, beschermd en waar mogelijk worden hersteld. De bodemkwaliteit in algemene zin mag niet verslechteren.
- Bij initiatieven stimuleren we meervoudig gebruik en schenken we aandacht aan ruimte in de ondergrond voor toekomstig gebruik. We maken een integrale afweging van de functies die bodem en ondergrond (kunnen) vervullen in het betreffende gebied.
- We willen de goede kwaliteit van onze bodem behouden.

11.2 Beleid in voorbereiding

Begin januari 2025 is een aantal nieuwe beleidsdocumenten in voorbereiding die mogelijk ook strategische doelen bevatten. De strategische doelen uit die documenten nemen we, als ze op tijd gereed zijn, ook mee als bouwstenen voor de verdere voorbereiding van de Omgevingsvisie. Het gaat onder andere om:

- De Visie op de Openbare Ruimte (eerste kwartaal 2025)
- Programma duurzaamheid (tweede kwartaal 2025)
Dit programma gaat over de energietransitie, verduurzaming middels het reduceren van CO2 uitstoot, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit
- Het warmteprogramma (eind 2025)
Dit programma gaat in op hoe we van het gas af gaan.

- De Accommodatievisie
- Het Volkshuisvestingsprogramma
Dit programma gaat de woonvisie, de woonzorgvisie en de routekaart 2030 vervangen.
- Het Participatiebeleid
- Het groenbeleidsplan

11.3 'Blinde vlekken'

Op basis van de uitgevoerde beleidsanalyse hebben we in ons beleid een aantal 'blinde vlekken' gevonden. Daarmee bedoelen we dat de gemeente op verschillende onderwerpen op dit moment geen (strategisch) beleid heeft geformuleerd, waar andere gemeente dat soms wel doen. Het is niet de bedoeling dat op basis van deze inventarisatie meteen beleid op deze onderwerpen wordt opgesteld. We nemen deze onderwerpen wel mee bij de voorbereiding van de brede omgevingsvisie.

Het gaat onder andere om:

1. Gezonde leefomgeving

Een **gezonde leefomgeving** kan op hoofdlijnen worden gedefinieerd als een omgeving die bewoners als prettig ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de negatieve invloed op de gezondheid zo klein mogelijk is.

Belangrijke elementen voor een gezonde leefomgeving kunnen zijn:

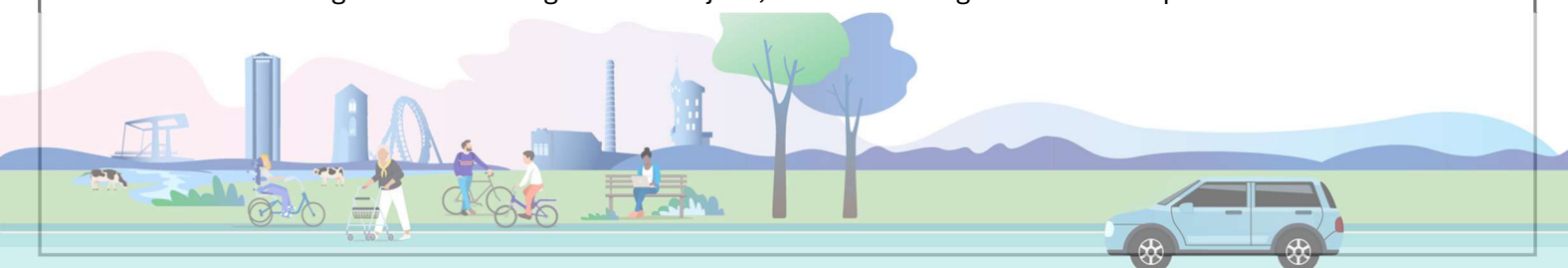
- **Uitnodigen tot bewegen:** mogelijkheden om te wandelen, fietsen en spelen.
- **Elkaar ontmoeten:** plekken waar mensen samen kunnen komen en sociale contacten kunnen onderhouden.
- **Ontspannen:** ruimtes voor recreatie en rust.
- **Goede milieukwaliteit:** schone lucht, weinig geluidsoverlast en een klimaatbestendige omgeving met bijvoorbeeld voldoende groen om hitte en wateroverlast tegen te gaan.
- **Toegang tot voorzieningen:** zoals scholen, winkels en buurthuizen.

Door de leefomgeving op deze manier in te richten, wordt de gezondheid van bewoners bevorderd en worden negatieve invloeden op de gezondheid geminimaliseerd.

In de strategische visie sociaal en maatschappelijk domein is het belang van een gezonde leefomgeving meegenomen onder het thema 'leefbaarheid'. Vanuit het fysieke domein is nog weinig invulling gegeven aan wat we in Hellendoorn nu en in de toekomst onder een gezonde leefomgeving verstaan. In de brede omgevingsvisie gaan we de beide invalshoeken beter met elkaar verbinden. Daardoor krijgen bijvoorbeeld ook thema's als geluid en externe veiligheid een plek in de lange termijn visie.

2. Integraal economisch beleid

Een gemeente kan een **economische visie** maken om richting te geven aan de economische ontwikkeling en ervoor te zorgen dat bedrijven, inwoners en organisaties zich optimaal kunnen

ontplooiën. Een sterke economie draagt bij aan werkgelegenheid, leefbaarheid en een toekomstbestendige gemeente. Vragen die een economische visie zou kunnen beantwoorden zijn bijvoorbeeld:

- Hoe kunnen bedrijven groeien en nieuwe banen creëren?
- Hoe kan de economie groener en toekomstbestendiger worden?
- Hoe zorgen we voor voldoende goed opgeleide werknemers?
- Hoe verbeteren we logistiek en mobiliteit voor bedrijven en werknemers?
- Hoe stimuleren we slimme technologieën en nieuwe verdienmodellen?

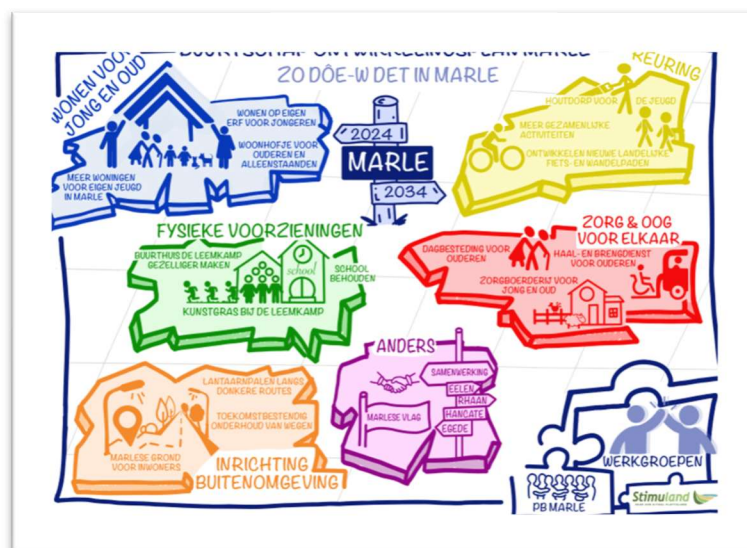
Gemeente Hellendoorn heeft geen overkoepelende economische visie. De bovenstaande vraagstukken nemen we op strategisch niveau mee bij de voorbereiding van de brede omgevingsvisie.

3. Cultuur en cultureel erfgoed

Er is een culturaanpak en een cultuurkaravaan, maar er zijn geen concrete doelen gesteld of relaties met andere thema's gelegd. Hoe kunnen we cultuur en cultureel erfgoed inzetten voor de toekomst van Hellendoorn? Ook deze vraag nemen we mee bij de voorbereiding van de omgevingsvisie.

11.4 Samenhang omgevingsvisie en gebiedsvisies

Bovenstaande beleidsdocumenten gaan over de hele gemeente. Ze zijn vaak voorbereid in samenwerking met inwoners uit de hele gemeente. Op weg naar de uitvoering kunnen de doelstellingen in de verschillende kernen anders vertaald worden. Dat hangt ook samen met de wensen die de inwoners in die kernen hebben. In 2024 heeft Plaatselijk belang Marle een Buurtschapsontwikkelingsplan waarin zij aangegeven hebben wat zij belangrijk vinden in hun kern. Gemeente en de inwoners van Daarlerveen maakten gezamenlijk een Gebiedsaanpak. En ook in Daarle wordt over een gebiedsplan nagedacht. Ook deze plannen zien we als belangrijke input voor onze omgevingsvisie.

11. Vraagstukken op weg naar 2040

Gebaseerd op onze uitgangspositie, de analyse van trends en ontwikkelingen, de beleidsanalyse, de gesprekken met de beleidsmedewerkers en de sessie met raad, college en ambtenaren, hebben we de belangrijkste vraagstukken op weg naar 2040 geïnventariseerd. Deze vraagstukken worden onderdeel van de voorbereiding van toekomstbeelden/scenario's in stap 4 van de brede omgevingsvisie. In stap 5, waarin we het Koersdocument voorbereiden, prioriteren we de vraagstukken en formuleren we de integrale aanpak die nodig is om ervoor te zorgen dat de leefbaarheid en brede welvaart behouden en op onderdelen verbeterd wordt.

- **Woningbouw:** Hoe en waar kunnen we voldoen aan de vraag naar betaalbare woningen en woningen voor starters en ouderen?
- **Natuur en biodiversiteit:** Hoe kunnen we bijdragen aan behoud en versterking van onze unieke natuurgebieden en de biodiversiteit en tegelijkertijd ruimte scheppen voor een toekomstbestendige agrarische sector in onze gemeente? En als we woningen (en utiliteitsgebouwen) gaan realiseren, hoe zorgen we er dan voor dat deze bijdragen aan biodiversiteit en klimaatadaptatie (natuur inclusief bouwen)
- **Voorzieningen en onderwijs:** Hoe zorgen voor voldoende en toegankelijke voorzieningen verspreid over de gemeente en adequate onderwijsfaciliteiten? Is groei daarvoor noodzakelijk?
- **Gezonde leefomgeving en meedoen:** Hoe kunnen we een gezonde leefomgeving realiseren met aandacht voor milieu, groenvoorzieningen, meedoen, ontmoetingsplekken en beweging?
- **Landschap:** Hoe behouden we de karakteristieke landschappen en cultuurhistorische waarden van onze gemeente in combinatie met een woningbouwopgave, de energietransitie en ruimte voor onze ondernemers?
- **Vitaal buitengebied:** Wat is een vitaal buitengebied en hoe kunnen we daar als gemeente aan bijdragen?
- **Mobiliteit:** Hoe kunnen we er op lange termijn voor zorgen dat alle kernen in onze gemeente voor alle inwoners goed bereikbaar blijven en onze economie kan blijven groeien?
- **Infrastructuur:** Welke aanvullende infrastructuur is nodig en hoe organiseren we goed onderhoud daarvan?
- **Energietransitie:** Hoe kunnen we de overstap op duurzame energiebronnen maken en de CO₂-uitstoot verminderen? En hoe doen we dat zonder dat dat de kleinschaligheid en het dorps karakter van de gemeente onder druk zet?
- **Klimaatadaptatie:** Wat betekenen klimaatverandering en bodem- en water sturend voor de manier waarop we de fysieke leefomgeving kunnen benutten en beschermen? Hoe passen we onze leefomgeving aan om wateroverlast en hittestress te voorkomen?
- **Milieu:** Hoe beschermen en verbeteren wij de bodem-, water- en luchtkwaliteit op de lange termijn?

- **Waterbeheer:** Hoe dragen we zorg voor een veilige en duurzame waterhuishouding en voldoende drinkwater met oog op de behoefte aan ruimte voor wonen, werken en recreëren?
- **Economie en werkgelegenheid:** Hoe kunnen we de lokale economie duurzaam stimuleren en werkgelegenheid creëren, met oog voor landschap en natuur?
- **Ruimte voor ondernemen:** Hoe kunnen we onze ondernemers ruimte blijven bieden om te kunnen ondernemen?
- **Leefbaarheid:** Waar vraagt onze woon- en leefomgeving om verbetering?
- **Duurzaamheid:** Hoe kunnen we duurzame principes in goed inbedden in beleid en uitvoering?
- **Cultuur en erfgoed:** Hoe kunnen we ons cultureel erfgoed ook voor de toekomst behouden en tegelijkertijd beter benutten?
- **Sociale cohesie:** Hoe kunnen we goed Noaberschap ook voor de toekomst borgen en inclusiviteit stimuleren.
- **Veiligheid:** Hoe waarborgen we fysieke en sociale veiligheid op de lange termijn.
- **Recreatie en toerisme:** Hoe kunnen we recreatieve mogelijkheden en duurzaam toerisme ontwikkelen zonder dat dat een grote wissel trekt op de groene omgeving, de rust en de ruimte?
- **Digitalisering:** Hoe kunnen we gebruik maken van digitale technologieën bij de toekomstige ontwikkeling van Hellendoorn?
- **Participatie:** Hoe betrekken we inwoners en stakeholders bij beleidsvorming en uitvoering? Hoe kunnen we ze laten zien dat hun belangen goed worden meegewogen?

HELLENDOORN IN CIJFERS

In deze factsheet, Hellendoorn in Cijfers, bieden we een helder overzicht van de huidige situatie in onze gemeente en de verwachtingen richting 2040. De cijfers geven inzicht in demografische trends, economische ontwikkelingen en andere belangrijke factoren die het welzijn van onze inwoners beïnvloeden. We belichten zowel de huidige situatie als mogelijke toekomstscenario's om te laten zien wat er kan gebeuren als we geen actie ondernemen. Het gaat hier om een momentopname met prognoses, en dus geen vaststaande feiten. Deze cijfers omvatten verschillende thema's, waarbij rekening moet worden gehouden met de invloed van diverse factoren op ieder thema afzonderlijk.

DAARLERVEEN 1.215

CRISSES VAN FLUKTUËRende MAAT LICHT
 Inwoners bodemwater met fluctuaties van 10 tot 15 cm. Deze objectieve, fysieke gegevens, kunnen van belang zijn voor de planning van de wateraanvoer. Het is belangrijk dat deze informatie wordt gebruikt om de wateraanvoer te plannen op basis van de natuurlijke afname van de bodemwateraanvoer.

DAARLE 1.445

DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELING		Nederland	
2024	35.271	17.759.612	
2040	36.250	19.072.467	Stijging 1,7%
Procentuele stijging		Stijging 7,4%	
L.o.v. 2024			

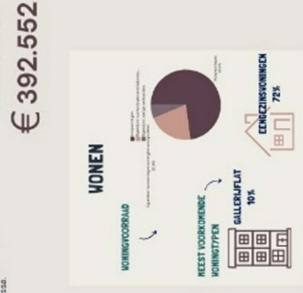
AANTAL 65+ (VERGRAZING)		Nederland	
2024	138.010	3.706.240	
2040	171.640	4.821.270	Stijging 30,1%
Procentuele stijging		Stijging 24,4%	
L.o.v. 2024			

AANTAL 0-19 JAREN (ONTGROENING)		Nederland	
2024	7.550	3.670.690	
2040	7.850	3.996.000	Stijging 8,9%
Procentuele stijging		Stijging 4,7%	
L.o.v. 2024			

RENERGIEBARE ENERGIË

Herengroen energie, ook wel duurzame of groene energie, is energie die voortvloeit uit natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld. Dit is energie uit wind, waterkracht, zon, bodem, biomassa, etc.

WONEN

Samenlevingswijze, woonoppervlakte per inwoner, 52,3 m².

ZORG

AANTAL UNIEKE WED. KLIENTEN PER ZORGROEP IN 2023

ALCOHOL, ROKEN, DRUGS EN OVERLEVING

GEZONDHEID

HAARLE 2.100

NIJVERDAL 25.005

HELLENDOORN 6.500

